VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68
THỨ TƯ
10.12.2025 (21.10 Ất Tỵ)
Số 148 (4282)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

THỦ TƯỚNG PHẠM MINH CHÍNH:

"Với người dân đang mất nhà cửa thì thiếu mấy cũng phải làm"

[3]

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Hãy nỗ lực thực hiện lời hứa với Thủ tướng

[14]

Lập hồ sơ trình UNESCO ghi danh "Tri thức trồng và chế biến cà phê Đắk Lắk"

[9]

Đưa di sản gốm Chăm ra khỏi "cần bảo vệ khẩn cấp"

[8]

Nghệ thuật làm gốm Chăm Bàu Trúc — Ảnh: XUÂN HƯỚNG

VĂN HÓA & SUY NGẪM

Nghĩ về chức năng "đính chính"

● CAO CHƯ

Thời đại công nghệ số, mạng xã hội phủ khắp mọi nơi trên hành tinh, thông tin xuyên biên giới, một mặt cho mọi người trên địa cầu nắm thông tin một cách nhanh nhất, rộng rãi nhất, thông tin về mọi thứ trên đời, là những thứ trước đây nằm mơ cũng không thấy được. Nhưng mặt khác, chính công nghệ số cũng "đẻ" ra những hệ lụy không nhỏ.

Các loại fakenews hay tin vịt nhờ công nghệ ngụy tạo rất nhanh, cũng nhờ công nghệ mà truyền đi trong tích tắc, đi xa, đi khắp, khiến một chuyện bịa đặt có thể làm công chúng hiểu sai, mọi người tá hỏa.

(Xem tiếp trang 2)

Di sản tranh dân gian Đông Hồ được UNESCO ghi vào Danh sách bảo vệ khẩn cấp

[2]

HÀNG TRĂM NGHÌN BẢN SÁCH GIÁO KHOA ĐẾN VÙNG LŨ:

Để hành trình tri thức không bị gián đoạn

[12]

SAI PHẠM TRONG HOẠT ĐỘNG QUẢNG CÁO TẠI TP.HCM:

Cơ quan quản lý đã biết, nhưng vì sao không xử lý?

[5]

Di sản tranh dân gian Đông Hồ được UNESCO ghi vào Danh sách bảo vệ khẩn cấp

Thông tin từ Cục Di sản văn hóa (Bộ VHTTDL), vào lúc 14h38 ngày 9.12 giờ địa phương, tại Thủ đô New Delhi, Ấn Độ, Ủy ban Liên chính phủ Công ước 2003 đã thông qua Quyết định số 20.COM 7.a.1 ghi danh di sản nghề làm tranh dân gian Đông Hồ vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể cần bảo vệ khẩn cấp tại Kỳ họp lần thứ 20 của Ủy ban Liên chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể của UNESCO (diễn ra từ ngày 8-13.12).

Đây là di sản thứ 17 của Việt Nam được UNESCO ghi danh vào các danh sách di sản văn hóa phi vật thể của UNESCO. Theo Ủy ban Liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, Hồ sơ đề cử di sản văn hóa phi vật thể Nghề làm tranh dân gian Đông Hồ của Việt Nam đáp ứng các tiêu chí ghi danh vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể cần bảo vệ khẩn cấp. Theo đó, tranh dân gian Đông Hồ gắn bó mật thiết với các lễ tiết quan trọng như Tết Nguyên đán và Tết Trung thu, cũng như các nghi lễ thờ cúng tổ tiên và thần linh. Ngày nay, chỉ còn một số ít gia đình tiếp tục duy trì nghề này, truyền lại tri thức và kỹ năng trong phạm vi gia đình và cho người học việc thông qua hướng dẫn trực tiếp và kèm cặp thực hành. Một số công đoạn như vẽ mẫu và khắc bản in đòi hỏi đào tạo chuyên sâu và tích lũy kinh nghiệm trong nhiều năm. Các bản khắc gỗ được xem như báu vật gia truyền, được truyền lại qua nhiều thế hệ.

Cùng với đó, số lượng nghệ nhân lành nghề đã giảm mạnh (theo hồ sơ đề cử, chỉ còn vài hộ gia đình duy trì nghề), do thế hệ trẻ ít quan tâm, nghề khó bảo đảm sinh kế, và nhu cầu sử dụng tranh in khắc gỗ trong các dịp lễ truyền thống giảm sút. Số người có tay nghề cao và tâm huyết theo đuổi nghề đã quá ít để duy trì việc truyền dạy và làm tranh, nên nghề cần được bảo vệ khẩn cấp. Kế hoạch bảo vệ đề ra bảy mục tiêu, bao gồm: Mở các lớp truyền nghề, kiểm kê di sản, thiết kế mẫu, đa dạng hóa thị trường, cải thiện khả năng tiếp cận nguồn nguyên liệu, và cung cấp thiết bị bảo hộ cho nghệ nhân. Các hoạt động được đề xuất khả thi, phù hợp với mục tiêu và có tính bền vững, đồng thời đặt cộng đồng ở vị trí trung tâm. Đồng thời, hồ sơ cho thấy sự tham gia tích cực của cộng đồng, đặc biệt là các gia đình làm nghề, trong toàn bộ quá trình lập hồ sơ, thông qua các hoạt động kiểm kê và sự kiện công chúng. Di sản đã được đưa vào Danh mục kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể, được cập nhật thường xuyên với sự tham gia của cộng đồng.

Thay mặt Việt Nam và cộng đồng thực hành di sản nghề làm tranh dân gian Đông Hồ, Thứ trưởng Bộ VHTTDL, Phó Chủ tịch Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam Hoàng Đạo Cương và Phó Chủ tịch thường trực UBND tỉnh Bắc Ninh Mai Sơn đã phát biểu đáp từ và cam kết thực hiện các biện pháp cần thiết nhằm bảo vệ các giá trị của nghề làm tranh dân gian Đông Hồ.

LÂM SƠN

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương, Phó Chủ tịch Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam phát biểu tại Kỳ họp

Nghĩ về...

(Tiếp theo trang 1)

Như vừa rồi lũ lụt nặng nề ở Nam Trung Bộ, thiệt hại của dân là vô cùng lớn, nhưng bên cạnh thông tin trung thực, cũng xuất hiện ngay các thông tin bịa đặt. Công nghệ AI khiến cho các fakenews như được "chắp cánh", phần nhiều người không thể phân biệt nổi thật, giả. Nỗi khổ của dân có hình ảnh như thật, việc cứu trợ như thật, nhưng lại là… giả. Thông tin trở nên rối rắm bởi thật, giả đan chen.

Một sự ngẫu nhiên, chương trình lập pháp bàn về Luật Báo chí của Quốc hội trùng với thời gian lũ lụt ở Nam Trung Bộ, trùng với thời gian mà các fakenews về lũ lụt "nở rộ". Nhiều đại biểu Quốc hội có lẽ cũng thấy thực tế nhiễu loạn thông tin tác hại như thế nào đối với đời sống xã hội, nên đã đưa ra nhiều ý kiến chỉnh sửa xác đáng cho Luật Báo chí. Trong nhiều ý kiến, có ý kiến đáng chú ý về tính xác thực của báo chí. Báo chí chính thống còn có nhiệm vụ "đính chính" những điểm sai trên mạng xã hội.

Tất nhiên để "đính chính" những thông tin ấy, thì chính báo chí là thực thể đáng tin cậy, nắm vững công nghệ lẫn các vấn đề được phản ánh, và không thể thiếu là đức trung thực của người làm báo, là trách nhiệm xã hội trước nhà nước và nhân dân. Từ ấy, ta có thể hiểu, nhà nước cần có chính sách, tạo điều kiện cho báo chí phát triển, cho các nhà báo chân chính được đóng góp phần mình cho thông tin xã hội được lành mạnh, cho xã hội phát triển.

Trộm nghĩ phần cơ quan báo chí chính thống muốn tạo uy tín trong lòng bạn đọc thì tự thân mình cũng phải nỗ lực. Uy tín không phải trên trời rơi xuống, cũng không phải cơ quan nhà nước "cho" mà có, đầu tiên là vấn đề lương tâm và trách nhiệm của người làm báo. Ở đây không chỉ chuyện loại bỏ tin đồn thất thiệt mà uy tín trong việc thông tin còn phụ thuộc vào yếu tố chọn lọc, lối đưa tin, chẳng hạn nên tránh chuyện lặt vặt, tránh "rao vặt" cho các ả, các chàng. Cơ quan báo chí chính thống bên cạnh chuyển tải chủ trương, cũng nên chú trọng phản ánh đúng những thực tế căn cốt của xã hội. Chỉ khi nào cơ quan báo chí nói đúng những vấn đề cần quan tâm, thì sức chinh phục công chúng càng cao. Và đó chính là một thương hiệu báo chí thực sự. Cơ quan báo chí khi đã chinh phục được niềm tin của công chúng, thì sẽ có nhiều người tìm đến với anh. Khi đó, chức năng "đính chính" của báo chí trở nên dễ dàng. ■

Đảm bảo tiến độ về Nghị định quy định về phát hành, phổ biến phim phục vụ nhiệm vụ chính trị

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông vừa chủ trì cuộc họp nghe báo cáo về việc tiếp thu, giải trình ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp về Nghị định quy định về phát hành, phổ biến phim phục vụ nhiệm vụ chính trị. Trên cơ sở các ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp, tại cuộc họp, các đại biểu đã cùng thảo luận, cho ý kiến về dự thảo, trong đó, tập trung vào các nội dung: Phạm vi điều chỉnh; tính thống nhất của dự thảo Nghị định với hệ thống pháp luật; cách thức quy định tại dự thảo; chính sách của Nhà nước về phát hành, phổ biến phim phục vụ nhiệm vụ chính trị;…

Thứ trưởng Tạ Quang Đông yêu cầu, các thành viên tổ soạn thảo tập trung nghiên cứu, tiếp thu và giải trình đầy đủ các nội dung theo ý kiến thẩm định tại Báo cáo thẩm định của Bộ Tư pháp. Bên cạnh đó, quá trình xây dựng Nghị định phải bảo đảm trình tự, thủ tục theo quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật và Nghị định quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật; đồng thời phải tăng cường sự tham gia, phối hợp của các cơ quan, tổ chức, đơn vị, các chuyên gia, nhà chuyên môn trong quá trình triển khai thực hiện để đảm bảo thời gian, tiến độ thực hiện các công việc trong quá trình xây dựng Nghị định.

H.ĐINH

Phải quy định cụ thể thời gian tối thiểu thông báo trước khi vận hành xả lũ

Bộ Nông nghiệp và Môi trường vừa có văn bản gửi các đơn vị quản lý khai thác hồ chứa thủy lợi yêu cầu rà soát quy trình vận hành các hồ chứa thủy lợi quan trọng đặc biệt, liên tỉnh. Theo đó, để chủ động ứng phó hiệu quả với thiên tai trong thời gian tới, Bộ này yêu cầu các đơn vị quản lý khai thác hồ chứa thủy lợi quan trọng đặc biệt và hồ chứa thủy lợi liên tỉnh thực hiện ngay tổ chức rà soát, đánh giá toàn diện việc vận hành các hồ chứa thủy lợi theo quy trình vận hành và công tác tổ chức thực hiện trong thời gian qua, đảm bảo an toàn công trình, vùng hạ du và phục vụ cấp nước đa mục tiêu, tình hình mưa, lũ làm cơ sở điều chỉnh, bổ sung quy trình vận hành phù hợp với điều kiện biến đổi khí hậu, mưa lũ cực đoan, cơ sở hạ tầng và yêu cầu an toàn hạ du, hoàn thành việc rà soát, lập hồ sơ điều chỉnh quy trình vận hành xong trước tháng 4.2026.

Cùng với đó, quy định cụ thể thời gian tối thiểu thông báo trước khi vận hành xả lũ; phương thức truyền tin, cảnh báo đến các các cơ quan, đơn vị, người dân trong khu vực bị ảnh hưởng (thời gian xả lũ, lưu lượng xả lũ, phạm vi và mức độ ngập...), giải pháp truyền tin, cảnh báo khi không có sóng điện thoại, mất điện; cập nhật dữ liệu, chia sẻ dữ liệu quan trắc, vận hành công trình; quy chế phối hợp với chính quyền cấp xã và đơn vị liên quan ở hạ du để theo dõi, giám sát, cung cấp thông tin liên quan phục vụ quản lý, vận hành; Quy định về quan trắc công trình, quan trắc khí tượng thủy văn chuyên dùng, tính toán dòng chảy đến hồ, quan trắc hạ lưu hồ chứa và quy trình kỹ thuật vận hành cửa van; Phân công nhiệm vụ, trách nhiệm rõ ràng đến từng đơn vị, cá nhân để đảm bảo an toàn cho công trình và hạ du.

Các đơn vị cần phối hợp với Sở Nông nghiệp và Môi trường cơ quan, đơn vị liên quan tại địa phương để thu thập số liệu vết lũ phục vụ để cập nhật hoặc xây dựng mới phương án ứng phó thiên tai cho công trình, bản đồ ngập lụt hạ du, hành lang thoát lũ và phương án ứng phó với tình huống khẩn cấp các hồ chứa sát với thực tế, bảo đảm theo phương châm "bốn tại chỗ" và phù hợp với tình hình cụ thể vận hành chính quyền địa phương 2 cấp.

P.V

THỦ TƯỚNG PHẠM MINH CHÍNH:

"Với người dân đang mất nhà cửa thì thiếu mấy cũng phải làm"

Sáng qua 9.12, Thủ tướng Phạm Minh Chính chủ trì họp với các Bộ, ngành, cơ quan Trung ương, trực tuyến với các địa phương về tình hình thực hiện "Chiến dịch Quang Trung" thần tốc xây dựng lại, sửa chữa nhà ở cho các hộ dân có nhà ở bị sập đổ, trôi, hư hỏng nặng do bão, lũ vừa qua.

Sau khi các Bộ, ngành và các tỉnh, thành phố báo cáo tình hình thực hiện "Chiến dịch Quang Trung" cũng như việc sửa chữa trường học, trạm y tế bị hư hỏng; kết luận cuộc họp, thay mặt Tổng Bí thư Tô Lâm, lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Thủ tướng Phạm Minh Chính biểu dương các địa phương tích cực khắc phục hậu quả bão, lũ lụt, đặc biệt là tập trung ổn định đời sống, sản xuất, khôi phục nhà cửa cho người dân. Thủ tướng Chính phủ biểu dương, cảm ơn các tỉnh Đắk Lắk, Gia Lai, Khánh Hoà, Quảng Ngãi, Lâm Đồng, các lực lượng Quân đội, Công an, Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Bộ Xây dựng, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh vào cuộc rất tích cực, triển khai "Chiến dịch Quang Trung" và đã có nhiều nhà được khởi công xây dựng, sửa chữa. Đồng thời, phê bình nghiêm khắc tỉnh Quảng Trị với 12 hộ dân có nhà bị hư hỏng nặng do ảnh hưởng của mưa bão, song đến nay vẫn chưa triển khai sửa chữa, người dân vẫn phải ở tạm, yêu cầu tỉnh Quảng Trị báo cáo lại việc này trước 17h ngày 9.12.

Thủ tướng Chính phủ nhấn mạnh, "Chiến dịch Quang Trung" là chiến dịch không có tiếng súng, song phải chiến thắng và chiến thắng giòn giã để mang lại niềm vui, hạnh phúc cho người dân, nhất là những người không còn nhà ở, có nhà bị hư hỏng sau bão lũ lịch sử vừa qua. Do đó, cần thần tốc, thần tốc hơn nữa; thực hiện với tất cả trách nhiệm với người dân và bằng tất cả tình cảm từ trái tim, với mục tiêu hoàn thành xây mới nhà cho các hộ bị mất nhà trước ngày 31.1.2026 và hoàn thành sửa chữa nhà hư hỏng trước ngày 31.12.2025.

Thủ tướng Phạm Minh Chính chỉ rõ, ngoài nguồn lực của Nhà nước, cần huy động nguồn lực toàn xã hội tham gia hỗ trợ xây mới, sửa chữa nhà cho người dân, với tinh thần "ai có gì giúp nấy; ai có của giúp của; ai có công giúp công; ai có ít giúp ít, ai có nhiều giúp nhiều; tiện ở đâu, giúp ở đó". Nếu có vướng mắc, khó khăn thì báo cáo ngay để Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ xem xét, giải quyết vì "với người dân đang mất nhà cửa thì thiếu mấy cũng phải làm", Thủ tướng yêu cầu. Thủ tướng Chính phủ yêu cầu các Bí thư Tỉnh ủy, Thành ủy và Chủ tịch UBND các tỉnh, thành phố dành thời gian, phân công lãnh đạo theo dõi địa bàn, chỉ đạo, đôn đốc thực hiện; Bộ Nông nghiệp và Môi trường hướng dẫn các địa phương các vấn đề liên quan đất đai; Bộ Xây dựng tiếp tục quan tâm hỗ trợ về thiết kế mẫu nhà; Bộ Tài chính cân đối, bố trí nguồn lực tài chính; các tập đoàn như Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN), Tập đoàn Công nghiệp Năng lượng Quốc gia (Petrovietnam), Tập đoàn Công nghiệp - Viễn thông Quân đội (Viettel), Tập đoàn Bưu chính - Viễn thông Việt Nam (VNPT)… quan tâm khôi phục điện, nước, viễn thông và hỗ trợ các địa phương thực hiện "Chiến dịch Quang Trung".

Thủ tướng Phạm Minh Chính phát biểu chỉ đạo tại cuộc họp Ảnh: NHẬT BẮC

Đề nghị Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị xã hội, nhất là ĐTNCS Hồ Chí Minh phát động phong trào tham gia hỗ trợ nhân dân xây dựng, sửa chữa nhà cửa, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu các cơ quan thông tấn, báo chí tích cực đưa tin hằng ngày để cổ vũ, biểu dương, khích lệ và phổ biến mô hình hay trong thực hiện "Chiến dịch Quang Trung".

P.V (tổng hợp)

Qua thanh tra phát hiện vi phạm về kinh tế hơn 230.000 tỉ đồng

Báo cáo trước Quốc hội ngày 9.12 về công tác phòng, chống tham nhũng năm 2025, Tổng Thanh tra Chính phủ Đoàn Hồng Phong thẳng thắn chỉ rõ những tồn tại, hạn chế trong công tác phòng, chống tham nhũng: Việc thể chế hóa, khắc phục những sơ hở, vướng mắc, bất cập, chồng chéo trên một số lĩnh vực vẫn còn chậm, chưa đáp ứng kịp thời yêu cầu thực tiễn...

Theo Tổng Thanh tra Chính phủ, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo các Bộ, ngành, địa phương thực hiện nghiêm túc Chương trình công tác năm 2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực (PCTNLPTC); ban hành Chiến lược quốc gia về phòng, chống lãng phí đến năm 2035; xác định phòng, chống lãng phí có vị trí tương đương với phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, chỉ đạo rà soát, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc đối với các dự án chậm tiến độ, tồn đọng kéo dài, hiệu quả thấp, có nguy cơ thất thoát, lãng phí.

Công tác phòng ngừa tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được triển khai đồng bộ, có hiệu quả, thể hiện thông qua kết quả các nội dung là: Việc công khai, minh bạch về tổ chức và hoạt động của cơ quan, tổ chức, đơn vị; việc xây dựng và thực hiện định mức, tiêu chuẩn, chế độ; việc thực hiện quy tắc ứng xử của người có chức vụ, quyền hạn; việc thực hiện chuyển đổi vị trí công tác; việc thực hiện cải cách hành chính, chuyển đổi số trong công tác quản lý; việc thực hiện các quy định về kiểm soát tài sản, thu nhập; việc xử lý trách nhiệm của người đứng đầu khi để xảy ra tham nhũng... Tổng Thanh tra Chính phủ cho biết, qua thanh tra phát hiện vi phạm về kinh tế hơn 230.000 tỉ đồng, 75 ha đất, kiến nghị xem xét, xử lý hành chính 1.872 tập thể và 6.544 cá nhân; chuyển cơ quan điều tra tiếp tục xem xét, xử lý 236 vụ, 140 đối tượng.

Tổng Thanh tra Chính phủ trình bày Báo cáo về công tác phòng, chống tham nhũng năm 2025 Ảnh: TTXVN

Qua giải quyết khiếu nại, tố cáo đã kiến nghị xử lý 376 người; chuyển cơ quan điều tra tiếp tục xem xét, xử lý 12 vụ, 14 đối tượng.

Đặc biệt, Thanh tra Chính phủ và thanh tra các tỉnh, thành phố đã tập trung thực hiện một số nhiệm vụ quan trọng do Ban chỉ đạo Trung ương, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ giao: Chỉ trong 36 ngày đã hoàn thành thanh tra Dự án đầu tư xây dựng mới cơ sở 2 của Bệnh viện Bạch Mai và Bệnh viện Việt Đức theo chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư; Chỉ trong 55 ngày đã hoàn thành thanh tra chuyên đề diện rộng trên phạm vi cả nước đối với 563 dự án có khó khăn vướng mắc theo chỉ đạo của Tổng Bí thư và Thủ tướng Chính phủ... làm cơ sở trình cấp có thẩm quyền để tháo gỡ khó khăn khơi thông nguồn lực cho phát triển kinh tế đất nước.

Về phương hướng, nhiệm vụ công tác năm 2026, Tổng Thanh tra Chính phủ cho biết sẽ tập trung thực hiện các quan điểm, mục tiêu của Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng về công tác PCTNLPTC; Tổ chức thực hiện có hiệu quả Chương trình công tác năm 2026 của Ban Chỉ đạo và các nghị quyết, kết luận, chỉ thị của Đảng, Quốc hội, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện đồng bộ hệ thống pháp luật, thể chế hóa đầy đủ chủ trương, đường lối của Đảng về PCTNLPTC thành pháp luật, không để khó khăn, ách tắc trong thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp. Xử lý dứt điểm các vụ án, vụ việc tham nhũng, lãng phí, tiêu cực nghiêm trọng, phức tạp, dư luận xã hội quan tâm; Tăng cường kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong quá trình vận hành chính quyền địa phương hai cấp; Tập trung thanh tra, kiểm tra, kịp thời phát hiện, ngăn chặn, xử lý các sai phạm, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực...

V.T

LẦN ĐẦU TIÊN HÀ NỘI TRIỂN KHAI HỆ THỐNG XE ĐẠP ĐIỆN CÔNG CỘNG:

Tiện lợi và còn đó những bất lợi

● **Bài, ảnh: NGUYỄN DŨNG SỸ**

Chỉ một tuần sau khi 20 chiếc xe đạp điện được chính thức "lăn bánh", ở Hà Nội đang chứng kiến "làn sóng" dùng thử và hào hứng trải nghiệm như "đạp nhẹ mà bay" quanh Hồ Gươm. Qua khảo sát nhanh tại 10 trạm cho thấy, 87% người dùng đánh giá "rất tiện lợi" cho quãng đường ngắn 3-6 km.

Đây là lần đầu tiên Hà Nội triển khai hệ thống xe đạp điện công cộng quy mô lớn do xe đạp công nghệ số (TNGo) vận hành hoàn toàn qua ứng dụng di động, nằm trong chiến lược giao thông xanh: Giảm 8-10% phát thải carbon đến 2030, kết nối liền mạch với metro và xe buýt điện, đồng thời chuẩn bị cho lộ trình hạn chế xe máy cá nhân từ 1.7.2026 tại Vành đai 1. Tuy nhiên, liệu đây có phải mảnh ghép còn thiếu đối với văn minh đô thị tại Hà Nội.

Một người dân trải nghiệm xe đạp điện công cộng

Những thách thức hiện hữu

Theo kế hoạch được Sở Xây dựng Hà Nội phê duyệt, TNGo sẽ triển khai 500 xe đạp điện từ đầu tháng 12.2025, sau đó tăng lên hơn 5.000 xe trong quý I.2026, tập trung phủ kín khu vực bên trong Vành đai 1 và một phần Vành đai 2. Mục tiêu dài hạn là hình thành mạng lưới 500-600 điểm đỗ, kết nối trực tiếp với 105 bến xe buýt nhanh BRT và các ga metro, góp phần giảm 8-10% lượng phát thải carbon từ giao thông cá nhân đến năm 2030.

Tuy nhiên, không gian đô thị hiện tại đang đặt ra những thách thức không nhỏ. Theo báo cáo của Viện Nghiên cứu Phát triển Kinh tế - Xã hội Hà Nội, 62% vỉa hè nội đô có chiều rộng thực tế chỉ còn dưới 1,5 m do bị lấn chiếm bởi hàng quán, biển quảng cáo và nơi gửi xe máy. Hiện tại,130 trạm ban đầu chỉ được bố trí 3-5 cọc khóa/trạm, công suất tối đa 15-20 xe/trạm khi mở rộng. Nếu tính trung bình 12 xe/trạm như kế hoạch giai đoạn 2026, diện tích chiếm dụng vỉa hè sẽ tăng thêm khoảng 4.800-6.000 m² chỉ trong nội đô, tương đương gần 10 sân bóng đá tiêu chuẩn. Trong khi đó, Quy hoạch không gian ngầm Hà Nội đến 2030 chưa xác định cụ thể khu vực dành cho điểm đỗ xe đạp công cộng dạng nổi hoặc ngầm. Làn đường dành riêng cho xe đạp cũng chưa có tiến triển đáng kể. Tuyến thí điểm dọc sông Tô Lịch (dài 8,2 km, khởi công 2023, hoàn thành giai đoạn 1 năm 2024) hiện gần như không hiệu quả vì ô nhiễm mùi nghiêm trọng và thiếu kết nối với các tuyến đường chính. Các tuyến khác như ven hồ Hoàn Kiếm, đường Thanh Niên, Phan Đình Phùng dù có vạch sơn phân làn nhưng vẫn bị xe máy lấn chiếm thường xuyên, không có lực lượng chức năng kiểm soát liên tục. Nếu không có giải pháp đột phá như xây dựng điểm đỗ ngầm tại các bãi giữ xe công cộng hiện hữu, bố trí làn ưu tiên trên một số tuyến phố đi bộ cuối tuần, hoặc áp dụng công nghệ định vị ảo (geofencing) để hạn chế khu vực trả xe, nguy cơ sẽ gây ảnh hưởng tới cảnh quan đô thị.

Ngoài ra, công nghệ pin tháo rời là điểm khác biệt lớn nhất của TNGo: Mỗi bộ pin đạt quãng đường 90 km, được đội ngũ chuyên trách thu về trung tâm thay thế định kỳ, người dùng không cần tự sạc. Đây là giải pháp giúp xe luôn sẵn sàng và tránh tình trạng trạm sạc công cộng quá tải. Thế nhưng, khi quy mô lên 5.000 xe, đồng nghĩa hàng chục nghìn cell pin lithium sẽ được tập trung lưu trữ và vận chuyển hằng ngày. Hiện tại, toàn bộ 130 trạm TNGo chưa được trang bị bình chữa cháy chuyên dụng cho pin lithium (loại Class D hoặc F-500), trung tâm thay pin cũng chưa công bố phương án phòng cháy chữa cháy riêng. Dù xe đạt tiêu chuẩn GB 17761-2024 (giảm 45% nguy cơ chập điện) và được giám sát GPS 24/7, nhưng khung pháp lý và biện pháp ứng phó sự cố quy mô lớn vẫn chưa được giải quyết.

Nếu vượt qua một số bất tiện…

Phần mềm đăng nhập có thể thuận tiện với người dùng Việt trong việc kết nối xe dễ dàng qua app, nhưng đối với lượng khách quốc tế ngày càng đông tại khu vực phố cổ và Hồ Gươm. Ứng dụng TNGo có giao diện tiếng Anh và hướng dẫn QR tại trạm, nhưng quy trình đăng ký vẫn yêu cầu số điện thoại Việt Nam để nhận mã OTP, trong khi thanh toán chủ yếu qua ví Momo/ZaloPay hoặc VNPAY, gần như khó tiếp cận với du khách dùng eSIM quốc tế hoặc chỉ mang thẻ Visa/MasterCard.

Qua quan sát, một số du khách có mặt tại điểm cảm thấy thích thú với loại hình xe điện công cộng này nhưng lại loay hoay không biết cách kết nối. Theo anh John, du khách người Pháp chia sẻ: "Tôi rất muốn thử vì xe đẹp và khu phố cổ rất hợp để đi chậm. Ở Paris hay New York chỉ cần quẹt thẻ là xong. Ở đây tôi sẵn sàng trả tiền nhưng không biết cách đăng ký". Tương tự, tại khu vực Nhà hát Lớn và vườn hoa Lý Thái Tổ, nhiều du khách châu Âu và Đông Á cũng phải bỏ cuộc sau khi tải ứng dụng nhưng không vượt qua được bước xác thực chứng minh thư. Hiện TNGo mới chỉ cung cấp hướng dẫn tiếng Anh cơ bản trên website tngo.vn/usermanual, chưa có thông báo chính thức về thời điểm bổ sung thanh toán quốc tế hoặc xác thực bằng hộ chiếu. Trong bối cảnh lượng khách quốc tế đến Hà Nội tăng 40% so với cùng kỳ 2024 và khu vực Hồ Gươm, phố cổ luôn nằm trong top điểm đến được tìm kiếm nhiều nhất, việc chưa thân thiện với du khách ngoại đang khiến xe đạp điện TNGo bỏ lỡ một phân khúc người dùng tiềm năng, nhóm sẵn sàng chi trả cao hơn để trải nghiệm giao thông xanh và khám phá di sản bằng phương tiện chậm.

Dù được sản xuất theo tiêu chuẩn hiện đại, xe đạp điện TNGo vẫn tồn tại một số hạn chế khiến người dùng chưa hoàn toàn yên tâm. Xe không được trang bị gương chiếu hậu, không có đèn xi nhan và đèn phanh nổi bật. Với tốc độ tối đa 25 km/h, việc chuyển hướng hoặc dừng đột ngột giữa dòng xe máy di chuyển 40-60 km/h tiềm ẩn nguy cơ va chạm cao, đặc biệt tại các nút giao không có làn đường riêng. Mũ bảo hiểm gắn dây nối ngắn khoảng 30 cm gây cảm giác nóng bí, khó đội đúng tư thế. Về mặt công thái học, yên xe cứng, tay lái đặt thấp và bàn đạp nhỏ khiến người có chiều cao trên 1m73 cảm thấy gò bó, dễ đau lưng hoặc mỏi cổ khi di chuyển quá 15 phút. Theo thống kê phản ánh trực tiếp trên địa bàn, một số người dùng cao trên 1m75 cho rằng xe chưa thực sự thoải mái cho hành trình nội đô kéo dài. Những hạn chế này khiến một bộ phận người dùng, đặc biệt những người đã quen với xe máy hoặc xe ôm công nghệ, vẫn còn dè dặt dù thừa nhận xe điện rất tiện cho quãng đường ngắn.

Khi vượt qua được những bất tiện ban đầu, xe đạp điện TNGo sẽ mang lại cảm giác di chuyển hoàn toàn khác biệt. Động cơ hỗ trợ điện cho gia tốc mượt mà, chỉ cần đạp nhẹ là xe tự tăng tốc lên 25 km/h mà không tốn sức, không đổ mồ hôi, đặc biệt phù hợp với thời tiết nóng ẩm hoặc khi mặc trang phục công sở. Pin tháo rời dung lượng lớn đạt 90 km mỗi lần sạc, cùng đội ngũ thay pin chuyên nghiệp giúp xe luôn trong trạng thái sẵn sàng. Người dùng gần như không bao giờ gặp tình trạng hết pin giữa đường. Quy trình thuê xe được tối giản tối đa: Quét mã QR, mở khóa và đi, toàn bộ thao tác hoàn thành dưới 15 giây. Mức giá 10.000 đồng/15 phút hoặc 20.000 đồng/30 phút rẻ hơn 40-60% so với GrabBike cho quãng đường 3-6 km, đồng thời mang lại cảm giác tự do, thoáng đãng khi di chuyển chậm qua các tuyến phố cổ, ven hồ hoặc công viên.

Phản hồi từ người dùng trong tuần đầu thí điểm là tích cực, nhiều bạn trẻ, nhân viên văn phòng và người lớn tuổi đều bày tỏ sẽ tiếp tục sử dụng thường xuyên nếu các vấn đề về mũ bảo hiểm, gương, xi nhan và độ cao yên xe… được cải thiện sớm. ■

Hai tháng xử lý 126.482 người điều khiển phương tiện vi phạm nồng độ cồn

Cục Cảnh sát giao thông (Bộ Công an) cho biết, hai tháng qua (từ ngày 8.10 đến ngày 7.12), lực lượng Cảnh sát giao thông toàn quốc đã phát hiện và lập biên bản 126.482 người điều khiển phương tiện vi phạm nồng độ cồn.

Trong đó, lực lượng Cảnh sát giao thông toàn quốc đã đồng loạt ra quân thực hiện 37 ca (trong 24 ngày) tuần tra kiểm soát chuyên đề nồng độ cồn trong một khung giờ nhất định theo mệnh lệnh chỉ đạo của Cục trưởng Cục Cảnh sát giao thông, phát hiện và lập biên bản xử lý 59.282 trường hợp vi phạm nồng độ cồn. So với thời gian trước liền kề, số trường hợp vi phạm bị xử lý tăng 30.167 (23,85%). "Việc kiểm tra, xử lý vi phạm nồng độ cồn gia tăng cho thấy vẫn còn bộ phận người tham gia giao thông chưa có ý thức chấp hành pháp luật và nhận thức được tác hại của việc điều khiển phương tiện trong cơ thể có nồng độ cồn", đại diện Cục Cảnh sát giao thông cho hay.

Thời gian tới, lực lượng Cảnh sát giao thông toàn quốc tiếp tục duy trì kiểm tra xử lý vi phạm nồng độ cồn thường xuyên và liên tục không ngừng nghỉ, kể cả vào dịp nghỉ lễ, Tết, cho đến khi thiết lập được thói quen "đã uống rượu bia thì không lái xe" đối với người tham gia giao thông.

THANH VÂN

Lực lượng chức năng kiểm tra nồng độ cồn ở Tuyên Quang

SAI PHẠM TRONG HOẠT ĐỘNG QUẢNG CÁO TẠI TP.HCM:

Cơ quan quản lý đã biết, nhưng vì sao không xử lý?

● **Bài, ảnh: HOÀNG HẢI**

Báo chí đã phản ánh và cung cấp thông tin đến lãnh đạo cơ quan chức năng tại địa phương, nhưng không hiểu vì sao quảng cáo thương mại không đúng quy định vẫn ngang nhiên diễn ra tồn tại tràn lan trong khuôn viên bệnh viện. Phải chăng có sự "làm ngơ" trong công tác quản lý và xử lý vi phạm?

Liên quan đến nội dung *Văn Hóa* đã phản ánh qua bài "TP.HCM: *Quảng cáo sữa, tã "tấn công" bệnh viện"*, đăng ngày 20.11 và bài viết *"Vì sao quảng cáo thương mại vẫn "lộng hành" tại Bệnh viện Từ Dũ?"*, đăng ngày 1.12, đến nay tình trạng sai phạm nói trên vẫn ngang nhiên tiếp diễn, bất chấp quy định của pháp luật cũng như phản ánh của cơ quan báo chí.

Cụ thể, ghi nhận thực tế của phóng viên *Văn Hóa* vào ngày 9.12 tại Bệnh viện Từ Dũ (TP.HCM) cho thấy, hàng loạt nội dung quảng cáo thương mại tại nhiều khu vực trong khuôn viên của bệnh viện này vẫn tồn tại tràn lan, từ bờ tường bệnh viện cho đến các lối đi, hệ thống thang máy, khu thu viện phí, thậm chí không ít sản phẩm quảng cáo len lỏi vào tận cửa phòng chức năng của bệnh viện. Trong khi đó, trong văn bản phản hồi *Văn Hóa* thông qua Trung tâm Báo chí TP.HCM vào ngày 22.10, Sở Y tế TP.HCM cho biết, sẽ tổ chức giám sát, kiểm tra việc thực hiện hoạt động quảng cáo tại các cơ sở khám, chữa bệnh. Trường hợp phát hiện vi phạm sẽ xử lý theo đúng quy định pháp luật hiện hành.

Sau khi nhận được thông tin phản ánh của phóng viên *Văn Hóa* vào ngày 21.11, Giám đốc Sở Y tế TP.HCM Tăng Chí Thượng phản hồi qua tin nhắn điện thoại với nội dung "đã nhận thông tin, cảm ơn phản ánh của báo chí", thế nhưng đến nay Sở Y tế vẫn không có bất kỳ thông tin nào phản hồi về nội dung phản ánh của *Văn Hóa*. Đáng nói hơn, để tiếp tục phản ánh sâu hơn sự việc nêu trên, vào ngày 2.12, phóng viên *Văn Hóa* đã gửi câu hỏi đến Trung tâm Báo chí TP.HCM để được cung cấp thông tin theo quy định tại cuộc Họp báo cung cấp thông tin về các vấn đề kinh tế, xã hội trên địa bàn TP.HCM do Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy, Sở VHTT TP.HCM tổ chức ngày 4.12, nhưng đến nay Sở Y tế TP.HCM vẫn chưa có động thái gì.

Cần nói thêm, trước đó trao đổi với chúng tôi vào ngày 22.11, bác sĩ Trần Ngọc Hải, Giám đốc Bệnh viện Từ Dũ cho biết, đã biết nội dung phản ánh của *Văn Hóa* và đã chỉ đạo bộ phận liên quan kiểm tra, chấn chỉnh. Qua đây cho thấy, việc "chấn chỉnh" của lãnh đạo Bệnh viện Từ Dũ đã tạo "cơ hội thuận lợi" cho quảng cáo thương mại "tung hoành" tại đây, bất chấp quy định của UBND TP.HCM ban hành từ năm 2012, nghiêm cấm quảng cáo trên hàng rào, trong khuôn viên và trên công trình y tế. Từ những diễn biến nói trên, cùng với thực trạng quảng cáo thương mại vẫn đang mặc sức "lộng hành" tại Bệnh viện Từ Dũ cho thấy, việc Sở Y tế TP.HCM khẳng định với báo chí "trường hợp phát hiện vi phạm sẽ xử lý theo đúng quy định pháp luật hiện hành" vẫn đang nằm trên giấy.

Bất chấp quy định, quảng cáo thương mại vẫn mặc sức "lộng hành" trong khuôn viên Bệnh viện Từ Dũ

Liên quan đến trách nhiệm quản lý nội dung quảng cáo, phóng viên *Văn Hóa* đã gửi câu hỏi thông qua hệ thống tiếp nhận nội dung của Trung tâm Báo chí TP.HCM phục vụ Họp báo cung cấp thông tin về các vấn đề kinh tế - xã hội trên địa bàn TP.HCM diễn ra ngày 4.12, đề nghị Sở VHTT TP.HCM cho biết, có chấp thuận cho hàng loạt nội dung quảng cáo thương mại tại Bệnh viện Từ Dũ không? Tuy nhiên đến nay, Sở VHTT TP.HCM vẫn chưa có thông tin phản hồi. Qua đây, dư luận đặt nghi vấn về việc có hay không sự "làm ngơ" của cơ quan chức năng nên sai phạm ngang nhiên tồn tại?

Văn Hóa sẽ tiếp tục thông tin vụ việc.■

Huế dự kiến đầu tư 2.200 tỉ đồng xây cầu qua Cồn Hến trên sông Hương

Thông tin từ UBND TP Huế cho biết, các đơn vị liên quan đã lấy ý kiến về việc xây dựng cầu qua Cồn Hến trên sông Hương, thuộc địa bàn phường Vỹ Dạ. Ban Quản lý Dự án Đầu tư xây dựng công trình giao thông TP Huế đã trình UBND thành phố về chủ trương đầu tư dự án, trong đó xây mới hai cầu Phú Lưu với tổng chiều dài khoảng 400m, mặt cắt ngang 26m, tổng kinh phí đầu tư dự kiến là 2.200 tỉ đồng. Sở Xây dựng TP Huế cũng đã có ý kiến góp ý và hướng dẫn thủ tục thi tuyển thiết kế kiến trúc công trình.

Khu vực Cồn Hến hiện có khoảng 5.000 người dân sinh sống nhưng chỉ có một cây cầu Phú Lưu là tuyến đường độc đạo để lưu thông. Tuy nhiên, cầu Phú Lưu được xây dựng từ năm 1967, dù có một số lần tu sửa nhưng thời gian qua đã xuống cấp nghiêm trọng. Cầu dài hơn 100m, rộng khoảng 3m và hạn chế các phương tiện từ 1,5 tấn trở lên lưu thông nên ảnh hưởng đến cuộc sống của cư dân ở Cồn Hến. Vào mùa mưa lũ, khi nước sông Hương vượt mức trên báo động 2, nước chảy xiết nên hai đầu cầu phải rào chắn, cấm lưu thông để đảm bảo an toàn.

Đặc biệt, cầu Phú Lưu không đáp ứng được xe PCCC khi có sự cố xảy ra. Nhiều năm qua, người dân ở Cồn Hến mong mỏi xây dựng cầu mới đáp ứng nhu cầu đi lại và kết nối đôi bờ Bắc - Nam sông Hương. Theo UBND TP Huế, nguyện vọng của người dân về xây dựng cầu Phú Lưu mới là chính đáng. TP Huế đang chỉ đạo các đơn vị hoàn thiện hồ sơ để phê duyệt chủ trương đầu tư dự án và tiếp tục đề nghị Trung ương hỗ trợ vốn giai đoạn 2026-2030 để triển khai.

THÙY AN

Kè sông Thạch Hãn bị sạt lở nghiêm trọng, ảnh hưởng hàng chục hộ dân

Ảnh hưởng của các đợt mưa lũ liên tục trong thời gian qua, tuyến bờ kè sông Thạch Hãn đoạn đi qua khu phố Lập Thạch, phường Nam Đông Hà (Quảng Trị) đang bị sạt lở nghiêm trọng, ảnh hưởng đến cuộc sống của hàng chục hộ dân và tuyến đường Trần Thánh Tông vừa được đầu tư xây dựng.

Nhiều đoạn bờ kè bị sạt lở, sụt lún tạo thành các hàm ếch sâu ăn vào vỉa hè đường Trần Thánh Tông, đe dọa trực tiếp nền đường và các công trình hạ tầng xung quanh. Hệ thống khung dầm bê tông của bờ kè kiên cố cũng bị phá vỡ, gãy thành nhiều đoạn; nằm chồng chất dưới mép sông. Nhiều mảng bê tông gia cố bờ kè cùng đất đá bị sạt trượt cuốn trôi vào lòng sông. Nhiều cây xanh ven sông bị bật gốc, nghiêng hẳn về phía dòng nước, để lộ bộ rễ bị khoét trơ trụi. Bờ kè kiên cố ngày nào đã bị dòng nước khoét sâu tạo thành những vách dựng đứng cao khoảng 3 mét, rất nguy hiểm cho người dân qua lại.

Theo nhiều người dân sống ở tổ dân phố Lập Thạch, tình trạng sạt lở bờ kè sông Thạch Hãn tại đoạn này đã xuất hiện từ năm 2020 và ngày càng diễn biến phức tạp. Đặc biệt, sau các đợt mưa lụt liên tục trong tháng 10 và 11 vừa qua, lại trở nên nghiêm trọng hơn, xuất hiện thêm nhiều điểm sạt mới, ăn sâu hơn vào đất liền. Hệ thống cột điện chiếu sáng, cây xanh trên dọc tuyến đường này có nguy cơ đổ sập bất cứ lúc nào. Ông Nguyễn Thế Tôn, Bí thư Chi bộ, Tổ trưởng Tổ dân phố Lập Thạch, phường Nam Đông Hà cho biết, năm nào cũng xảy ra sạt lở, mỗi đợt mưa lũ lại ăn sâu thêm một ít. Trước đây, từ mép đường đến bờ sông còn cách hơn 6 mét, nhưng nay đã bị khoét sâu, nhiều dầm kè rơi hẳn xuống sông. Đến nay, đoạn bờ kè

bị sạt lở kéo dài khoảng 1 km, ảnh hưởng đến cuộc sống của khoảng 60 hộ dân sinh sống ở khu vực này. Người dân thường đến tập thể dục, sinh hoạt cộng đồng ở khu vực này rất nguy hiểm, đặc biệt là trẻ em. Kiến nghị Nhà nước quan tâm, hỗ trợ sớm khắc phục để bảo vệ con đường Trần Thánh Tông và nhà cửa, tài sản của các hộ dân.

Đại diện lãnh đạo phường Nam Đông Hà thông tin, địa phương đang tiến hành khảo sát, nắm tình hình để có hướng khắc phục nhằm đảm bảo an toàn các công trình và tài sản ven bờ sông. Những năm gần đây, mưa lũ cường độ cao cùng với ảnh hưởng của biến đổi khí hậu đã khiến tình trạng sạt lở bờ sông Thạch Hãn diễn biến phức tạp. Đặc biệt, nhiều đoạn bờ sông Thạch Hãn dù được kè kiên cố vẫn bị sạt lở vào mùa mưa lũ gây hậu quả nghiệm trọng. Như sạt lở bờ kè tại thôn Như Lệ, phường Quảng Trị; sạt lở kè, sụp lún kè sông Thạch Hãn dài 1.000m qua địa bàn xã Ái Tử…

TƯỜNG VI

TP.HCM:

Phát triển du lịch gắn với thể thao và văn hóa

● **Bài, ảnh: HOÀNG HẢI**

Đến với TP.HCM những ngày này, du khách trong và ngoài nước có dịp hòa mình vào mùa lễ hội sôi động qua loạt sự kiện thể thao, văn hóa hấp dẫn trong khuôn khổ Tuần lễ Du lịch TP.HCM lần thứ 5 năm 2025 với chủ đề "Sống động mùa lễ hội - Vibrant Ho Chi Minh Fest", nhằm kích cầu du lịch nội địa và quốc tế, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế du lịch cuối năm và chào đón năm mới 2026.

Một trong những sự kiện trọng điểm của Tuần lễ Du lịch năm nay hơn 23.000 vận động viên đến từ 81 quốc gia và vùng lãnh thổ trên khắp thế giới đã cùng nhau lan tỏa và quảng bá hình ảnh Thành phố sống động, giàu bản sắc và thân thiện qua Giải Marathon Quốc tế TP.HCM Techcombank lần thứ 8. Cung đường chạy đưa hơn 23.000 "đại sứ du lịch" đi qua 17 địa danh biểu tượng của Thành phố như Dinh Độc Lập, Nhà thờ Đức Bà, Cầu Ba Son, Bưu điện Thành phố... cùng những tuyến đường hiện đại ven sông mang tính biểu tượng.

Bên cạnh đó, không gian làng Marathon năm nay cũng mang đến cho vận động viên và du khách những trải nghiệm văn hóa, du lịch đặc sắc của Thành phố. Song song đó, nhiều chương trình kích cầu du lịch, mua sắm cũng được triển khai tại sự kiện để giới thiệu đến du khách trong và ngoài nước. Sự kết hợp giữa hoạt động thể thao quy mô lớn và chuỗi trải nghiệm kích cầu du lịch - lễ hội, ngành Du lịch TP.HCM kỳ vọng sẽ lan tỏa sâu rộng đến cộng đồng trong nước và quốc tế hình ảnh về một Thành phố sống động, giàu bản sắc và hiếu khách.

Theo bà Bùi Thị Ngọc Hiếu, Phó Giám đốc Sở Du lịch TP.HCM, đây không chỉ là giải chạy truyền cảm hứng thể thao có quy mô lớn nhất, mà còn là hành trình quảng bá hình ảnh TP.HCM năng động, thân thiện và tràn đầy sức sống đến du khách trong nước và quốc tế qua từng bước chạy của các vận động viên. Qua đó khẳng định TP.HCM đang sẵn sàng trở thành một trung tâm sự kiện thể thao - du lịch hàng đầu khu vực theo định hướng chiến lược phát triển du lịch gắn liền với thể thao và văn hóa, một trong những trụ cột quan trọng trong chiến lược xây dựng Thành phố thành siêu đô thị du lịch quốc tế, hướng tới điểm đến xanh, bền vững và đáng trải nghiệm khác biệt.

Dịp này, nhiều địa phương cũng công bố sản phẩm du lịch đặc trưng trên cơ sở khai thác thế mạnh văn hóa bản địa. Trong đó, phường Tân Định đã tung ra thị trường sản phẩm tour "Trải nghiệm văn hóa - Dấu ấn Tân Định", đưa công chúng và du khách trải nghiệm sự khác biệt về di sản, đời sống tín ngưỡng, kiến trúc giàu bản sắc và ẩm thực đặc trưng, tinh tế của địa phương. Đặc biệt, "Dấu ấn Tân Định" sẽ đưa du khách khám phá vẻ đẹp lãng mạn, rực rỡ của Nhà thờ Tân Định; sự uy nghiêm, cổ kính của Đền thờ Đức Thánh Trần Hưng Đạo, nơi lưu giữ "Hịch tướng sĩ" hào hùng và hồn thiêng sông núi; hay không gian tâm linh huyền bí Chùa Ngọc Hoàng (Phước Hải Tự) - Di tích kiến trúc nghệ thuật quốc gia, nơi từng đón tiếp cựu Tổng thống Mỹ Barack Obama.

Hành trình "Dấu ấn Tân Định" còn mang đến cho du khách cảm xúc chạm vào nhịp sống giao thương tấp nập của chợ "nhà giàu" Tân Định - Di tích kiến trúc nghệ thuật của Thành phố, nơi lưu giữ nét thanh lịch đặc trưng của người Sài Gòn và trải nghiệm ẩm thực trứ danh bánh xèo miền Nam được Michelin Guide vinh danh.

Theo ông Trần Thế Dũng, Tổng Giám đốc Công ty lữ hành Vietluxtour, đây là sản phẩm du lịch đặc thù được xây dựng từ tài nguyên văn hóa địa phương, có sức cạnh tranh cao, đáp ứng đa dạng phân khúc du khách. Từ du khách quốc tế muốn tìm kiếm một "Sài Gòn authentic", đến du khách nội địa yêu thích văn hóa, và cả người dân thị thành muốn tìm về những ký ức xưa cũ.

Sở Du lịch TP.HCM cho biết, điểm nhấn của Tuần lễ Du lịch năm nay là sự tham gia đồng hành của 168 phường, xã, đặc khu trên địa bàn Thành phố. Với quy mô lớn nhất từ trước đến nay, kỳ vọng sẽ nâng cao hình ảnh của điểm đến và đưa các chương trình kích cầu du lịch đến gần hơn với người dân địa phương, cũng như du khách.

Nhất là các chương trình tour, điểm đến mới, sản phẩm du lịch đặc trưng của các phường, xã, đặc khu trong bối cảnh TP.HCM bước vào giai đoạn phát triển mới, mang đến những trải nghiệm phong phú và hấp dẫn hơn cho du khách theo không gian du lịch "từ phố theo sông ra biển". ■

Hơn 23.000 "đại sứ du lịch" tham gia hành trình quảng bá các địa danh đặc trưng của TP.HCM qua từng bước chạy

Khi nghệ thuật bước ra khỏi sân khấu nghi lễ

Các dấu mốc lớn của đất nước trong năm 2025 như 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước; 135 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh; 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2.9, đã tạo ra một "không gian biểu diễn" rộng lớn hiếm thấy. Ở đó, nghệ thuật không còn bị bó hẹp trong khuôn khổ sân khấu truyền thống hay trong logic trình diễn nghi lễ, mà chủ động bước ra đời sống, đến với công chúng.

Theo NSND Xuân Bắc, Cục trưởng Cục Nghệ thuật biểu diễn, dịp kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam là "cuộc ra quân" quy mô chưa từng có của 12 đơn vị nghệ thuật trực thuộc Bộ VHTTDL, với hơn 1.500 nghệ sĩ, diễn viên, nhạc công tỏa đi khắp các tỉnh, thành, thực hiện hàng trăm suất diễn. Con số ấy không chỉ nói lên cường độ lao động nghệ thuật, mà còn phản ánh một cách rõ ràng vị thế xã hội của nghệ thuật biểu diễn trong đời sống đương đại.

Điều đáng chú ý là nhiều chương trình đã không dừng lại ở việc tái hiện lịch sử theo lối minh họa trực tiếp, mà mạnh dạn lựa chọn cách diễn giải giàu tính biểu tượng. Chương trình đặc biệt "Mùa xuân thống nhất" tại TP.HCM là một ví dụ tiêu biểu. Tương tự, đại nhạc hội "80 năm hành trình Độc lập - Tự do - Hạnh phúc" tại Sân vận động quốc gia Mỹ Đình, không đơn thuần là một chương trình biểu diễn kỷ niệm. Việc quy tụ gần 3.000 nghệ sĩ chuyên nghiệp và không chuyên, kết hợp đồng thời các loại hình âm nhạc, múa, mỹ thuật, mapping 3D, âm thanh vòm đa tầng, màn LED và pháo hoa nghệ thuật đã biến chương trình thành một tổng thể thị giác - thính giác có quy mô hiếm thấy trong lịch sử biểu diễn Việt Nam.

Chất lượng và sức lan tỏa của các chương trình nghệ thuật lớn trong năm 2025 không chỉ đến từ quy mô dàn dựng hay mức độ đầu tư công nghệ, mà còn bắt nguồn từ vai trò tổ chức, thẩm định và bảo chứng chất lượng của hệ thống các Nhà hát trực thuộc Bộ VHTTDL. Các Nhà hát không đơn thuần là đơn vị biểu diễn, mà giữ vai trò như những "thiết chế trung tâm" của đời sống nghệ thuật chuyên nghiệp, nơi hội

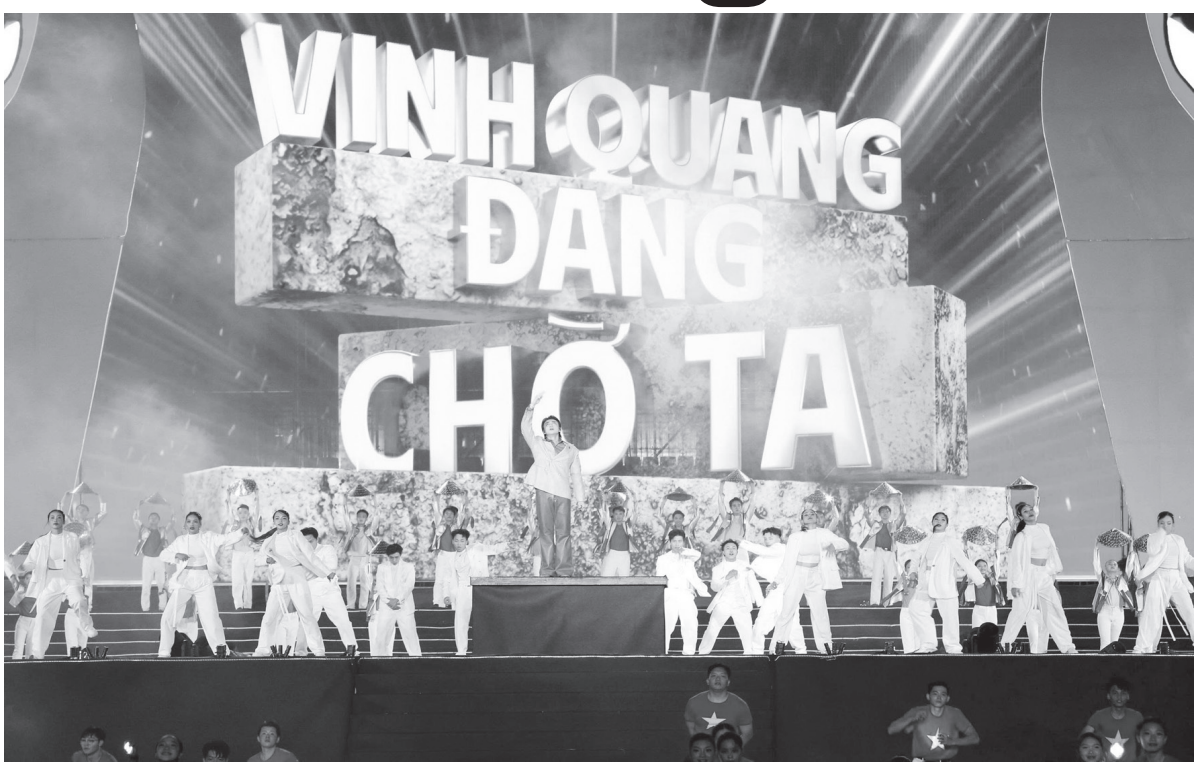

NGHỆ THUẬT BIỂU DIỄN VIỆT NAM:

Dấu ấn sáng tạo và cống hiến

● **MINH HÀ**

Năm 2025 sắp khép lại bằng một mật độ dày đặc các chương trình nghệ thuật quy mô lớn gắn với những mốc son lịch sử trọng đại của dân tộc. Trong dòng chảy ấy, nghệ thuật biểu diễn không chỉ hoàn thành vai trò "minh họa" cho các sự kiện chính trị - xã hội, mà dần cho thấy vị thế như một chủ thể sáng tạo độc lập, có tiếng nói riêng, có cách tiếp cận riêng đối với lịch sử, ký ức và cảm xúc cộng đồng. Chính ở đó, dấu ấn sáng tạo và tinh thần cống hiến của đội ngũ nghệ sĩ được bộc lộ rõ nét hơn bao giờ hết.

tụ năng lực sáng tạo, chuẩn mực nghề nghiệp và trách nhiệm thẩm mỹ đối với công chúng.

Ở bình diện nghề nghiệp, đây cũng là điểm khác biệt căn bản giữa hệ thống Nhà hát chuyên nghiệp thuộc Bộ với các mô hình biểu diễn xã hội hóa thuần túy. Nếu khu vực xã hội hóa có lợi thế linh hoạt về thị trường và thị hiếu, thì các Nhà hát trung ương giữ vai trò "bộ lọc thẩm mỹ", định hình chuẩn mực nghệ thuật, gìn giữ chiều sâu văn hóa và bản sắc dân tộc trong từng chương trình.

Khi công nghệ trở thành ngôn ngữ của nghệ thuật

Một trong những chuyển động đáng chú ý nhất của nghệ thuật biểu diễn Việt Nam những năm gần đây và đặc biệt rõ nét trong năm 2025, là việc công nghệ không còn đứng ở vị trí "phương tiện hỗ trợ" đơn thuần, mà dần trở thành một phần của ngôn ngữ biểu đạt. Âm thanh đa tầng, ánh sáng lập trình, màn hình LED cỡ lớn, hiệu ứng không gian 3D, mapping thị giác… không chỉ làm đẹp sân khấu, mà trực tiếp tham gia vào cấu trúc thẩm mỹ của tác phẩm.

Một điểm sáng nữa là cách các đơn vị nghệ thuật tiếp cận khán giả trẻ. Việc mời các nghệ sĩ trẻ có sức ảnh hưởng như Soobin Hoàng Sơn, Hòa Minzy, Erik, Đức Phúc hay nhóm Chillies… không đơn thuần là giải pháp "tăng độ phủ truyền thông", mà quan trọng hơn, đã tạo ra sự giao thoa thế hệ trong không gian nghệ thuật.

Phó Giám đốc Nhà hát Lớn Hà Nội Chu Anh Hùng từng nhận định: "Nghệ thuật hôm nay không chỉ biểu diễn cho khán giả xem, mà còn phải đối thoại với họ". Nhận định ấy, trong bối cảnh năm 2025, cho thấy nghệ thuật biểu diễn Việt Nam đang từng bước chuyển từ tư duy "truyền đạt" sang tư duy "tương tác".

Đằng sau những con số ấn tượng về số suất diễn và doanh thu là một áp lực nghề nghiệp ngày càng lớn đặt lên đội ngũ nghệ sĩ trong bối cảnh cạnh tranh khán giả ngày một quyết liệt. Nghệ sĩ hôm nay không chỉ đối diện với yêu cầu khắt khe về chuyên môn, mà còn phải tự làm mới mình trước sự thay đổi nhanh chóng của thị hiếu công chúng, nhịp điệu truyền thông và không gian số. Thi đua sáng tạo vì thế không còn là phong trào mang tính hình thức, mà trở thành nhu cầu sống còn của mỗi tập thể nghệ thuật và mỗi cá nhân nghệ sĩ.

Trong môi trường ấy, lao động nghệ thuật đòi hỏi cường độ cao, sự bền bỉ và khả năng chịu áp lực rất lớn, từ tập luyện kéo dài, dàn dựng liên tục, cho đến biểu diễn với tần suất dày đặc trong những dịp cao điểm chính trị - xã hội. Chính trong những điều kiện khắc nghiệt ấy, bản lĩnh nghề nghiệp và tinh thần cống hiến của nghệ sĩ được thử thách và khẳng định rõ nét nhất.

Năm 2025 khép lại với nhiều dấu ấn đáng ghi nhận của nghệ thuật biểu diễn, không chỉ ở quy mô hoành tráng của các chương trình, mà quan trọng hơn, ở những chuyển dịch thầm lặng về tư duy sáng tạo, về cách tiếp cận công chúng, về mối quan hệ giữa truyền thống và hiện đại. Nếu tiếp tục giữ được đà vận động này, nghệ thuật biểu diễn Việt Nam hoàn toàn có cơ sở để không chỉ là trụ cột của công nghiệp văn hóa trong nước, mà còn từng bước định vị mình như một chủ thể giàu bản sắc trong không gian văn hóa khu vực và quốc tế. ■

Nghệ thuật biểu diễn để lại nhiều dấu ấn trong năm 2025 **Ảnh: TRẦN HUẤN**

(Vụ Tổ chức cán bộ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thực hiện)

Đưa di sản gốm Chăm ra khỏi "cần bảo vệ khẩn cấp"

Bài, ảnh: XUÂN HƯỚNG

Nghệ thuật làm gốm của người Chăm không chỉ là một nghề thủ công mà còn là một "bảo tàng sống" của khu vực Đông Nam Á, nơi lưu giữ tinh hoa văn hóa truyền đời. Trước tầm vóc và ý nghĩa lịch sử đặc biệt này, tỉnh Khánh Hòa đặt quyết tâm và cam kết bảo vệ, phát huy giá trị di sản.

Với nguồn lực đầu tư lớn, tỉnh đang hướng tới mục tiêu ghi danh nghệ thuật làm gốm Chăm vào danh sách Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Đây là hành động mang tính chiến lược, thể hiện sự quan tâm sâu sắc đến việc bảo tồn bản sắc văn hóa và nâng tầm di sản, đảm bảo cho nghệ thuật gốm Chăm được gìn giữ và phát triển rực rỡ trong tương lai.

Nghệ thuật làm gốm Chăm Bàu Trúc

Đầu tư hơn 205 tỉ bảo tồn di sản

UBND tỉnh Khánh Hòa vừa chính thức phê duyệt Đề án Quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể "Nghệ thuật làm gốm của người Chăm" giai đoạn 2025-2028 và những năm tiếp theo. Đây là một động thái mạnh mẽ, thể hiện sự khẩn trương và tầm nhìn dài hạn của tỉnh đối với một di sản đang cần được bảo vệ khẩn cấp.

Theo Đề án, tỉnh Khánh Hòa sẽ đầu tư hơn 205 tỉ đồng (trong đó có 163,5 tỉ đồng từ ngân sách Trung ương và địa phương) để triển khai các hạng mục quan trọng. Nguồn vốn này sẽ được dành xây dựng cơ sở hạ tầng, chú trọng công tác truyền dạy, đào tạo nghệ nhân và mở rộng thị trường cho sản phẩm gốm Chăm. Đề án không chỉ dừng lại ở việc bảo vệ mà còn đặt ra những mục tiêu cụ thể, khẳng định vị thế của gốm Chăm trên bản đồ văn hóa thế giới. Mục tiêu của Đề án đến năm 2026, đưa di sản ra khỏi nguy cơ cần bảo vệ khẩn cấp, lời đáp khẩn trương trước cảnh báo của UNESCO. Đến năm 2027, hoàn thành quy hoạch không gian văn hóa và mô hình du lịch cộng đồng làng gốm Bàu Trúc. Đặc biệt, tỉnh sẽ tiến hành xây dựng tiêu chuẩn chất lượng sản phẩm và đăng ký nhãn hiệu độc quyền "Gốm Chăm" cho làng gốm Bàu Trúc. Từ năm 2028 trở đi, hướng đến ghi danh "Nghệ thuật làm gốm của người Chăm" là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, một đỉnh cao mà di sản đang hướng tới. Khu vực thực hiện Đề án chính là thôn Bàu Trúc và thôn 12 (xã Ninh Phước), nơi những người phụ nữ Chăm đang ngày đêm thắp lửa giữ nghề.

Ông Nguyễn Văn Hòa, Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Khánh Hòa, nhận định rằng việc UNESCO ghi danh "Nghệ thuật làm gốm truyền thống của người Chăm" vào Danh sách di sản cần bảo vệ khẩn cấp (ngày 29.11.2022) vừa là sự tôn vinh giá trị, vừa là lời cảnh báo nghiêm túc về trách nhiệm bảo tồn di sản. Nhận thức rõ thách thức này, Khánh Hòa đã khẩn trương tiến hành nghiên cứu và xây dựng một kế hoạch hành động cụ thể.

> *"Việc UNESCO ghi danh "Nghệ thuật làm gốm truyền thống của người Chăm" vào Danh sách di sản cần bảo vệ khẩn cấp (ngày 29.11.2022) vừa là sự tôn vinh giá trị, vừa là lời cảnh báo nghiêm túc về trách nhiệm bảo tồn di sản. Nhận thức rõ thách thức này, Khánh Hòa đã khẩn trương tiến hành nghiên cứu và xây dựng một kế hoạch hành động cụ thể."*
>
> **(Ông NGUYỄN VĂN HÒA, Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Khánh Hòa)**

Sau một thời gian chuẩn bị kỹ lưỡng, Đề án Quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể "Nghệ thuật làm gốm của người Chăm" cho giai đoạn 2025-2028 và những năm tiếp theo đã được hoàn thiện, trình UBND tỉnh xem xét và hiện nay đã chính thức được tỉnh phê duyệt. Sự kiện này đánh dấu bước đi quan trọng, thể hiện cam kết mạnh mẽ của Khánh Hòa trong việc bảo vệ "bảo tàng sống" quý giá này.

Thiếu nữ Chăm với gốm Bàu Trúc

Bàu Trúc trở thành trung tâm sáng tạo gốm Chăm

Gốm Chăm có lịch sử rất lâu đời, tồn tại từ hàng ngàn năm trước, với những kỹ thuật làm gốm tương tự như ngày nay được tìm thấy trong các di vật khảo cổ có niên đại lâu đời. Các nhà khoa học đã phát hiện di vật gốm Chăm có nguồn gốc cổ xưa với kỹ thuật cơ bản giống như gốm Chăm hiện đại, với niên đại 3000 năm. Làng gốm Bàu Trúc, một trong những làng gốm cổ nhất Đông Nam Á, vẫn giữ phương pháp sản xuất thô sơ cách đây hàng trăm năm. Đó là giá trị độc đáo và trường tồn của gốm Chăm.

Điều làm nên sự khác biệt và giá trị nghệ thuật đặc trưng của gốm Chăm chính là quy trình thủ công truyền thống được các nghệ nhân Chăm duy trì qua nhiều đời. Người phụ nữ Chăm chọn đất sét vàng, nhào nặn uyển chuyển, đặt lên chum to để tạo khối. Sản phẩm được chế tác hoàn toàn thủ công không bàn xoay với kỹ thuật "Nắn bằng tay, xoay bằng mông". Người thợ lùi dần quanh bàn chế tác, tạo nên những đường vuốt thẳng độc đáo, khác biệt hoàn toàn với gốm bàn xoay. Mỗi sản phẩm vì thế là một tác phẩm độc bản, mang dấu ấn, tình cảm và tâm trạng của người thợ. Những bàn tay khéo léo khắc lên thân gốm hoa văn mang chủ đề sông nước, thiên nhiên, hay các vị thần, phản ánh tín ngưỡng tâm linh sâu sắc. Gốm được nung lộ thiên hoàn toàn. Sự kết hợp giữa nắng gió và kỹ thuật phun màu tự nhiên (từ dầu hạt điều, cây dông...) tạo ra màu sắc đặc trưng vàng đỏ, đỏ hồng, đen xám, những vệt nâu lạ mắt, đậm nét văn hóa Chăm cổ xưa. Chính nhờ sự gìn giữ nguyên vẹn kỹ năng và bí quyết nghề truyền đời, làng Bàu Trúc xứng đáng với cái tên "bảo tàng sống" của gốm Chăm.

Làng nghề truyền thống gốm Bàu Trúc (xã Ninh Phước, Khánh Hòa) hiện có khoảng 400 hộ dân gắn bó với nghề, trong đó hơn 200 lao động trực tiếp tham gia sản xuất thường xuyên. Toàn làng có 12 cơ sở sản xuất, kinh doanh và hai hợp tác xã hoạt động ổn định, hình thành nên một không gian nghề sôi động, phản ánh sinh động bản sắc văn hóa của cộng đồng người Chăm. Bên cạnh đội ngũ nghệ nhân cao tuổi là những "báu vật nhân văn sống" lưu giữ kỹ thuật chế tác cổ truyền, thì ngày càng xuất hiện nhiều nghệ nhân trẻ năng động, sáng tạo, chủ động học hỏi và đổi mới mẫu mã sản phẩm. Nhờ đó, gốm Bàu Trúc không chỉ đa dạng về kiểu dáng và công năng, đáp ứng thị hiếu thị trường, mà vẫn giữ được tinh thần nguyên bản của nghệ thuật làm gốm thủ công không bàn xoay, kỹ thuật đặc trưng và hiếm có trong các dòng gốm hiện nay.

Ông Hòa cho biết, mỗi năm, Sở đều tổ chức các lớp dạy nghề cơ bản và nâng cao cho khoảng 60 học viên, ưu tiên con em trong làng. Đồng thời, phối hợp với các trung tâm đào tạo, bảo tàng, trường nghề để hình thành đội ngũ kế cận có tay nghề, bảo đảm tính kế thừa và phát triển lâu dài cho nghề gốm truyền thống. Việc triển khai Đề án không chỉ hướng đến mục tiêu gìn giữ và lan tỏa giá trị văn hóa Chăm một phần quan trọng của di sản văn hóa Việt Nam mà còn trực tiếp tạo sinh kế bền vững cho cộng đồng địa phương. Khi các dự án thành phần đi vào hoạt động, dự kiến sẽ tạo việc làm ổn định cho khoảng 400 - 500 lao động, góp phần nâng cao thu nhập, thúc đẩy phát triển kinh tế du lịch văn hóa, giúp người dân thêm gắn bó và tự hào với nghề truyền thống của cha ông. ■

Lập hồ sơ trình UNESCO ghi danh "Tri thức trồng và chế biến cà phê Đắk Lắk"

Bộ VHTTDL đã trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, cho phép tỉnh Đắk Lắk lập Hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể "Tri thức trồng và chế biến cà phê Đắk Lắk" ghi danh vào Danh sách của UNESCO.

Ông Trần Hồng Tiến, Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Đắk Lắk thông tin như trên tại hội thảo khoa học "Chuỗi giá trị ngành công nghiệp cà phê toàn cầu - Phát triển toàn cầu, địa phương và bền vững", do Sở này phối hợp với Trường Đại học Văn hóa TP.HCM vừa tổ chức. Đây là dấu mốc quan trọng thể hiện sự quan tâm của Đảng, Nhà nước và Chính phủ đối với việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa cà phê Việt Nam, trong đó Đắk Lắk giữ vai trò trung tâm.

Phát biểu đề dẫn hội thảo, PGS.TS Lâm Nhân, Hiệu trưởng Trường Đại học Văn hóa TP.HCM nhấn mạnh: Cà phê là cây công nghiệp chiến lược, là niềm tự hào của Đắk Lắk nói riêng và Tây Nguyên nói chung. Tuy nhiên, đây cũng là loại cây có yêu cầu sinh thái đặc thù, không giữ nước trong mùa mưa nhưng lại đòi hỏi lượng nước rất lớn trong mùa khô; phù hợp với khu vực cao nguyên nhưng nhạy cảm trước biến đổi khí hậu… Do đó, hội thảo lần này không chỉ là diễn đàn khoa học mà còn là cơ hội để kiến tạo tầm nhìn mới cho sự phát triển của ngành cà phê Việt Nam trong chuỗi giá trị toàn cầu; phát triển di sản cà phê, từ tri thức trồng, chăm sóc, chế biến đến văn hóa thưởng thức; công nghiệp, công nghệ, thương hiệu cà phê; trách nhiệm xã hội, bảo vệ môi trường và phát triển bền vững...

"Đặc biệt, hội thảo có ý nghĩa quan trọng trong tiến trình xây dựng hồ sơ "Tri thức trồng, chế biến và thưởng thức cà phê" trình UNESCO ghi danh vào Danh sách Thực hành tốt bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể. Đây cũng là cơ hội lớn để tôn vinh tri thức bản địa, gia tăng giá trị thương hiệu cà phê Việt Nam và khẳng định đóng góp của Tây Nguyên trong bản đồ di sản văn hóa thế giới", PGS Lâm Nhân cho hay. Theo Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Đắk Lắk Trần Hồng Tiến, bên cạnh những di sản đã được khẳng định như Không gian văn hóa Cồng chiêng, nghệ thuật Bài chòi, Sử thi…, tỉnh Đắk Lắk còn sở hữu văn hóa cà phê, một di sản sống đang phát triển mạnh mẽ và trở thành nguồn lực mềm quan trọng, tạo động lực cho phát triển kinh tế, văn hóa và xã hội. Trong đó, "Buôn Ma Thuột, trái tim của ngành cà phê Việt Nam" từ lâu đã ghi dấu trên bản đồ cà phê thế giới. Hạt cà phê Robusta Đắk Lắk không chỉ là sản phẩm nông nghiệp, mà còn là biểu tượng của một nền văn hóa đặc sắc; kết tinh của tri thức, kinh nghiệm và sáng tạo mà cộng đồng các dân tộc Tây Nguyên đã bồi đắp, gìn giữ và truyền lại qua nhiều thế hệ.

Chăm sóc cà phê ở tỉnh Đắk Lắk (ảnh minh họa)

Theo BTC, hội thảo đánh dấu bước khởi đầu quan trọng trong hành trình xây dựng Hồ sơ "Tri thức trồng và chế biến cà phê Đắk Lắk" trình UNESCO ghi danh vào Danh sách Thực hành tốt bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại. Các tri thức này không chỉ được trao truyền qua nhiều thế hệ như những hiểu biết và kỹ năng gắn với phong tục, đạo đức, ứng xử xã hội, mà còn được kết tinh trong những câu chuyện về hành trình trồng và chế biến cà phê, nơi giao thoa giữa truyền thống và văn hóa toàn cầu. Qua đó, hình thành ký ức và bản sắc chung cho cộng đồng, góp phần truyền đạt giá trị, chuẩn mực văn hóa, đồng thời thúc đẩy phát triển bền vững, tạo sinh kế và bảo đảm an sinh xã hội.

Các thực hành tri thức về cà phê không chỉ gói gọn trong quy trình canh tác hay chế biến, mà còn hàm chứa những giá trị cốt lõi kết nối cộng đồng, tăng cường đối thoại, củng cố cấu trúc xã hội và nuôi dưỡng tinh thần gắn kết giữa các thế hệ, vùng miền. Vì thế, cà phê không chỉ là một sản phẩm nông nghiệp hay một thức uống phổ biến, mà còn là biểu tượng văn hóa, kết tinh của lao động, sáng tạo và tâm hồn con người Đắk Lắk nói riêng, Tây Nguyên nói chung. Từ đó, cà phê trở thành chất xúc tác của đối thoại, sáng tạo và phát triển, góp phần xây dựng nền văn hóa xanh, bao trùm và bền vững - một hướng đi mới khẳng định vị thế Việt Nam trong việc gìn giữ, tôn vinh và quảng bá di sản văn hóa đương đại.

Trước đó, tháng 3.2025, Bộ VHTTDL ban hành Quyết định công bố Danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, trong đó "Tri thức trồng và chế biến cà phê Đắk Lắk" được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia thuộc Tri thức dân gian.

V.D

Phú Thọ quy định trang phục "không xẻ tà quá cao, không được mặc quần bò"

● **T.SƯƠNG**

UBND tỉnh Phú Thọ vừa ban hành "Quy chế Văn hóa công sở tại các cơ quan, đơn vị trên địa bàn tỉnh" với mục đích xây dựng và thực hiện văn hóa công sở nhằm hình thành phong cách ứng xử, lề lối làm việc chuẩn mực, chuyên nghiệp, trách nhiệm, năng động, minh bạch, hiệu quả trong hoạt động thực thi nhiệm vụ, công sở.

Đồng thời thực hiện mục tiêu xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức và người lao động có phẩm chất đạo đức tốt, tận tụy, trung thực, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao và đáp ứng yêu cầu phục vụ nhân dân và xã hội.

Quy chế cho biết, chuẩn mực ứng xử của cán bộ, công chức, viên chức và người lao động với người dân được Quy chế yêu cầu: Tại cơ quan làm việc phải tôn trọng, lắng nghe, tận tình hướng dẫn về quy trình xử lý công việc và giải thích cặn kẽ những thắc mắc của người dân; Thực hiện "4 xin": Xin chào, xin lỗi, xin cảm ơn, xin phép; "4 luôn": Luôn mỉm cười, luôn nhẹ nhàng, luôn lắng nghe, luôn giúp đỡ; Nghiêm túc nhận lỗi, nhận khuyết điểm, thành khẩn tự phê bình, rút kinh nghiệm khi để xảy ra sai sót; Trường hợp những yêu cầu của người dân không thuộc thẩm quyền giải quyết của cơ quan thì cán bộ, công chức, viên chức và người lao động hướng dẫn họ đến đúng cơ quan có thẩm quyền giải quyết; Không sử dụng tiếng lóng, ngôn ngữ địa phương, biệt ngữ hoặc từ ngữ khó hiểu trong giao tiếp; bảo đảm lời nói rõ ràng, dễ hiểu, phù hợp với mọi đối tượng người dân. Quy định đối với cán bộ, công chức, viên chức khi giải quyết thủ tục hành chính: Khi tổ chức, cá nhân khiếu nại, góp ý: Có thái độ tôn trọng, cầu thị, lắng nghe, ghi nhận, chân thành nhận lỗi, hứa khắc phục (nếu có sai sót) và cảm ơn. Khi tổ chức, cá nhân bức xúc, lớn tiếng: Cần kiềm chế, bình tĩnh, lắng nghe. Tuyệt đối không đối chất, ngắt lời tổ chức, cá nhân; không được có thái độ hách dịch, những nhiễu; không gây căng thẳng, bức xúc, dọa nạt người dân...

Một trong những vấn đề được quan tâm tại Quy chế là quy định trang phục, lễ phục, thẻ của cán bộ, công chức, viên chức và người lao động. Theo đó, khi thi hành nhiệm vụ, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động phải mặc trang phục gọn gàng, lịch sự. Trang phục phải phù hợp với tính chất công việc, đặc thù của ngành và thuần phong, mỹ tục của dân tộc (quần, áo kín đáo, váy dài quá đầu gối, không xẻ tà quá cao, không mặc váy liền áo không có ve cổ, không được mặc quần bò, áo phông không có ve cổ; đi giày hoặc dép có quai hậu). Khuyến khích cán bộ, công chức, viên chức mặc bộ comple, thắt caravat; bộ áo dài truyền thống tại công sở hoặc đồng phục công sở. Đối với cán bộ, công chức, viên chức và người lao động tiếp dân, làm việc tại bộ phận tiếp nhận và trả kết quả theo cơ chế một cửa khuyến khích có mẫu đồng phục riêng bảo đảm văn minh, lịch sự.

Áo dài trong công sở (ảnh minh họa) Ảnh: B.LÂM

Lễ phục là trang phục chính thức được sử dụng trong những buổi lễ, cuộc họp trọng thể hoặc các cuộc tiếp khách nước ngoài. Đối với nam: Bộ comple hoặc áo sơ mi dài tay, quần âu, thắt caravat; đi giày hoặc trang phục của ngành. Đối với nữ: Bộ áo dài truyền thống, bộ comple; đi giày hoặc trang phục của ngành. Đối với người dân tộc thiểu số thì trang phục lễ hội dân tộc cũng được coi là lễ phục. Nhìn nhận về trang phục, PGS.TS Bùi Hoài Sơn cho rằng, Quy chế văn hóa công sở của Phú Thọ cũng quy định rất rõ về trang phục, và đây là điểm gây chú ý nhất. Váy phải dài quá đầu gối, không xẻ tà cao; không mặc quần bò, không mặc áo phông không cổ; bắt buộc đi giày hoặc dép có quai hậu; khuyến khích mặc comple, thắt cà vạt hoặc áo dài truyền thống; bộ phận "một cửa" có thể mặc đồng phục để tạo hình ảnh chuyên nghiệp khi tiếp dân.

"Có người cho rằng quy định này hơi cứng, đặc biệt là việc cấm mặc quần bò trong khi thời trang ngày nay đã thay đổi rất nhiều. Nhưng nếu đặt trong bối cảnh hành chính công, trang phục không chỉ là yếu tố thẩm mỹ mà là ngôn ngữ của sự tôn trọng. Ở các không gian công quyền, việc giữ cho trang phục chỉnh tề, trang trọng, nhất quán là điều giúp người dân cảm nhận được sự nghiêm túc, trách nhiệm và tính thể chế của bộ máy nhà nước. Khi người dân bước vào cơ quan hành chính, họ không chỉ nhìn thấy một cán bộ xử lý hồ sơ, mà nhìn thấy hình ảnh của Nhà nước. Hình ảnh ấy phải toát lên sự chuẩn mực, kỷ luật và lòng tự trọng nghề nghiệp", ông Sơn nói. ■

Sân khấu học đường mở lối cho giáo dục toàn diện

● **THANH MAI**

Trong thời đại công nghệ khiến cảm xúc dễ bị "đánh cắp", sân khấu học đường đang âm thầm trở thành bệ phóng nuôi dưỡng tâm hồn trẻ nhỏ. Không chỉ mang đến niềm vui, sân khấu còn đưa các em trở lại với những giá trị chân - thiện - mỹ, giúp tri thức trong sách vở trở thành trải nghiệm sống động và gieo vào lòng thế hệ trẻ tình yêu văn hóa, tình yêu con người. Từ đó, nghệ thuật truyền thống được hồi sinh trong đời sống học đường, mở ra một hành trình bồi đắp nhân cách và cảm thụ thẩm mỹ cho những công dân tương lai.

Vở nhạc kịch "Không gia đình" (Nhà hát Tuổi Trẻ Việt Nam) được chuyển thể từ kiệt tác văn học cùng tên của nhà văn Pháp Hector Malot

Các em học sinh háo hức theo dõi tiết mục rối nước tại Nhà hát Múa rối Việt Nam

Bồi đắp giá trị cho thế hệ trẻ

Vượt lên chức năng giải trí đơn thuần, nghệ thuật sân khấu là ngọn đèn dẫn dắt con người đến với chân - thiện - mỹ, hun đúc nhân cách và cảm xúc từ thuở nhỏ. Với trẻ em, đặc biệt ở những năm học đầu đời, cơ hội được tiếp xúc trực tiếp với sân khấu là vô giá, bởi sân khấu kết tinh lời nói, hình thể, văn chương, hành động, cách ứng xử, tạo nên một không gian nuôi dưỡng rung cảm và bồi đắp tâm hồn. Qua từng vở diễn, các em học cách đồng cảm, sẻ chia và thấu hiểu những phận người. Nếu như khi đọc sách, trẻ khó nắm trọn cao trào, nút thắt - mở hay lớp nghĩa sâu xa, thì trước sân khấu, các em có thể cười, khóc và sống trọn vẹn cùng nhân vật.

Nhiều năm qua, Nhà hát Tuổi Trẻ Việt Nam luôn dành sự quan tâm đặc biệt cho khán giả nhỏ tuổi với những vở diễn như *Đứa con của yêu tinh, Chú mèo dạy hải âu bay, Vị vua không ngai, Giấc mơ của Elsa, Zorba - Chú mèo thám tử*... Đạo diễn, NSƯT Lê Ánh Tuyết cho rằng, trẻ em hôm nay nhạy cảm và tinh tế, vì vậy mỗi câu chuyện trên sân khấu phải vừa hấp dẫn, gần gũi, vừa khéo léo chuyển tải thông điệp nhân văn, để cảm xúc và bài học hòa quyện tự nhiên. Giám đốc Nhà hát Tuổi Trẻ Việt Nam, NSƯT Nguyễn Sĩ Tiến, cũng nhấn mạnh: "Chúng tôi đang nỗ lực kết nối sân khấu với học đường, giúp học sinh trải nghiệm những câu chuyện từng học trong sách, biến tri thức khô khan thành cảm xúc sống động và bài học thực tiễn".

Trong bối cảnh nhiều loại hình nghệ thuật truyền thống đứng trước nguy cơ mai một, sân khấu học đường trở thành "cửa ngõ" giúp trẻ tiếp cận nghệ thuật và hiểu hơn về văn hóa Việt. Từ đó, các em hình thành khả năng cảm thụ tinh hoa dân tộc và nuôi dưỡng tình yêu văn hóa. Một xã hội có những đứa trẻ biết yêu nghệ thuật, biết rung động trước cái đẹp cũng là một xã hội đang nuôi dưỡng những công dân nhân văn, tử tế và giàu cảm xúc. Giai đoạn 2022-2024, Nhà hát Kịch Hà Nội đã dàn dựng 5 tác phẩm mới: *Chuyện người con gái Nam Xương, Thúy Kiều - một kiếp đoạn trường, Tinh thần thể dục, Lời bà kể, Quẫn*. Các vở diễn kết hợp giá trị truyền thống với ngôn ngữ nghệ thuật hiện đại, từ mỹ thuật, tạo hình nhân vật đến âm nhạc và phối khí, giúp học sinh dễ dàng tiếp nhận và yêu thích.

Thông qua 172 buổi biểu diễn tại 14 quận, huyện, khoảng 80.000 học sinh đã được trải nghiệm hình thức học tập đầy cảm xúc này. Qua đó, các em nâng cao năng lực cảm thụ thẩm mỹ, được bồi đắp nhân cách, tình yêu văn hóa và lịch sử dân tộc, để sân khấu thực sự trở thành cầu nối giữa tri thức và cảm xúc cho thế hệ trẻ.

Vượt khó để đi xa

Để sân khấu học đường phát huy hiệu quả thực sự, điều quan trọng đầu tiên là nắm bắt đúng nhu cầu và thị hiếu của học sinh. Mỗi lứa tuổi có khả năng cảm thụ và cách tiếp nhận nghệ thuật khác nhau, vì vậy việc khảo sát những điều các em quan tâm và mong muốn là vô cùng cần thiết. Từ nguồn thông tin này, các đơn vị nghệ thuật mới có thể lựa chọn kịch bản phù hợp, dàn dựng những vở diễn vừa hấp dẫn, gần gũi, vừa bảo đảm giá trị giáo dục.

Không chỉ dừng lại ở việc xem biểu diễn, học sinh cần được tham gia nhiều hơn thay vì chỉ tiếp nhận thụ động. Việc tạo ra không gian để các em trao đổi, đặt câu hỏi và thảo luận về hình tượng, chi tiết, cao trào hay thông điệp của tác phẩm sẽ giúp quá trình tiếp nhận chủ động và sâu sắc hơn. Khi được trực tiếp trải nghiệm ngôn ngữ sân khấu, khám phá cấu trúc câu chuyện, phân tích cảm xúc nhân vật, các em sẽ học được cách cảm nhận tinh tế, phát triển tư duy phản biện và khả năng đồng cảm. Sự kết hợp giữa trải nghiệm sân khấu và tương tác hai chiều biến mỗi vở diễn thành một bài học sống động, để lại dấu ấn lâu bền trong tâm hồn con trẻ.

Theo thông tin từ Nhà hát Kịch Hà Nội, đơn vị sẽ tiếp tục dàn dựng thêm nhiều tác phẩm chuyển thể từ chương trình Ngữ văn phổ thông, vừa bám sát nội dung bài học, vừa bảo đảm chất lượng nghệ thuật và sức hấp dẫn đối với học sinh. Đồng thời, Nhà hát cũng phát triển các vở diễn hiện đại xoay quanh đề tài học đường, môi trường, gia đình… nhằm đa dạng hóa nội dung. Hình thức biểu diễn được tổ chức linh hoạt: Lưu động tại sân trường, hội trường hoặc đưa học sinh đến rạp để trải nghiệm không gian sân khấu chuyên nghiệp. Sau mỗi buổi diễn, học sinh sẽ giao lưu với nghệ sĩ, chia sẻ cảm nhận và tham gia các hoạt động gắn với kỹ năng sống, giá trị sống, đạo đức học đường, giúp sân khấu trở thành một phần của giáo dục toàn diện.

Để nghệ thuật sân khấu trở thành thói quen và nhu cầu thường nhật, cần đưa sân khấu học đường vào nhà trường như một môn ngoại khóa hoặc tích hợp trong các tiết giáo dục. Khi nghệ thuật hiện diện thường xuyên trong môi trường học tập, học sinh được tiếp cận liên tục, từ đó hình thành thói quen thưởng thức, nâng cao năng lực cảm thụ và nuôi dưỡng tình yêu văn hóa. Điều này góp phần quan trọng vào việc phát triển nhân cách, thẩm mỹ và khả năng sáng tạo. Giám đốc Nhà hát Chèo Quân đội, NSND Tự Long cũng cho rằng: Nghệ thuật truyền thống càng cần được đưa vào trường học, trẻ nhỏ có thể nghe Beethoven, Mozart từ rất sớm nhưng lại ít khi được nghe lời ru, điệu hò dân tộc. Vì vậy, để di sản sống được, phải biết "làm mới món cũ", để mỗi đứa trẻ bước ra từ ghế nhà trường đều có thể tiếp nhận văn hóa dân tộc như một phần tự nhiên của hành trình trưởng thành. ■

Hà Anh Tuấn dành toàn bộ doanh thu phim *Chân trời rực rỡ* tặng *Như chưa hề có cuộc chia ly*

Nhà sản xuất phim của Hà Anh Tuấn cho biết: Toàn bộ doanh thu bán vé phim tài liệu *Chân trời rực rỡ* thuộc phần doanh thu của đơn vị sản xuất STORII Original Documentary sẽ được dành tặng cho chương trình *Như chưa hề có cuộc chia ly*. "Xin được gửi một phần đóng góp nhỏ bé để tiếp sức cho hành trình bền bỉ và giàu lòng nhân ái", phía nhà sản xuất chia sẻ, đồng thời mời gọi khán giả ra rạp để theo dõi những thước phim quý giá phía sau hành trình của chương trình - một phần không thể thiếu trong việc khắc họa định nghĩa "cội nguồn" trong Chân trời rực rỡ.

Đội ngũ *Như chưa hề có cuộc chia ly* bày tỏ sự trân trọng khi được đồng hành cùng những con người giàu lòng nhân ái như Hà Anh Tuấn và Kitaro trong mạch chảy tinh tế của bộ phim. "Cội nguồn, đồng bào, đất và rừng - đó là những điều tha thiết nhất mà chúng tôi khao khát chung tay xây dựng. Đó cũng là lý do chúng tôi ở bên nhau", đại diện chương trình chia sẻ.

Trước đó, Hà Anh Tuấn và Vietvision từng ủng hộ 5 tỉ đồng cho *Như chưa hề có cuộc chia ly* để duy trì hoạt động trong giai đoạn khó khăn. Sau 18 năm, chương trình đã tìm ra gần 3.200 trường hợp thất lạc, tổ chức đoàn tụ cho 1.500 đại gia đình và phát sóng 195 số truyền hình.

Phim tài liệu *Chân trời rực rỡ* do đạo diễn Lan Nguyên thực hiện, có suất chiếu đặc biệt vào ngày 9.12. Từ ngày 12-21.12, phim sẽ khởi chiếu tại các cụm rạp trên toàn quốc.

H.HẠNH

NĂM 2025 BÙNG NỔ ĐIỆN ẢNH VÀ ÂM NHẠC VIỆT:

Ngôi Sao Xanh lập kỷ lục 741 đề cử

● **THÙY TRANG**

Năm 2025 ghi dấu sự bùng nổ của điện ảnh, truyền hình và âm nhạc Việt khi Giải thưởng Ngôi Sao Xanh lần thứ 12 thiết lập kỷ lục 741 đề cử - con số cao nhất từ trước đến nay. Sự tăng trưởng mạnh mẽ ở cả số lượng lẫn loại hình tác phẩm, từ rạp chiếu, sóng truyền hình đến không gian mạng và MV âm nhạc, cho thấy thị trường giải trí Việt Nam đang bước vào giai đoạn phát triển sôi động, đa dạng và cạnh tranh hơn bao giờ hết.

Mùa giải mở rộng về quy mô và hạng mục

Theo BTC, số lượng 741 đề cử của mùa giải năm nay tăng gấp đôi so với năm 2024 và gấp khoảng 10 lần so với những mùa đầu tiên. Thành phần đề cử trải rộng từ 23 phim điện ảnh, 16 phim truyền hình, 11 phim truyền hình nước ngoài đến 21 tác phẩm không gian mạng và 41 MV âm nhạc, phản ánh sự vận động sôi động của thị trường giải trí Việt Nam trên cả rạp chiếu, sóng truyền hình và các nền tảng số.

Phát biểu tại họp báo công bố giải thưởng, ông Lâm Chí Thiện, Chủ tịch HĐQT Tập đoàn IMC, Trưởng BTC Ngôi Sao Xanh nhấn mạnh: "Giải thưởng được tạo ra nhằm ghi nhận, tôn vinh sự lao động bền bỉ của nghệ sĩ và các ê kíp sáng tạo. Con số 741 đề cử năm nay là minh chứng rõ nét cho sức sáng tạo mạnh mẽ của thị trường cũng như sự tin tưởng của giới làm nghề đối với Ngôi Sao Xanh".

Ông Lâm Chí Thiện cho biết thêm, ngoài ý nghĩa vinh danh, Ngôi Sao Xanh còn là không gian kết nối để nghệ sĩ gặp gỡ, trao đổi nghề nghiệp, đồng thời truyền cảm hứng cho thế hệ trẻ theo đuổi điện ảnh và truyền hình. Việc số lượng đề cử liên tục tăng qua từng mùa cũng là động lực để BTC tiếp tục đổi mới, hoàn thiện tiêu chí chấm chọn, hướng đến chuẩn mực chuyên môn cao hơn.

Mùa giải Ngôi Sao Xanh lần thứ 12 năm 2025 sẽ trao tổng cộng 32 giải thưởng thuộc 4 hạng mục: Điện ảnh, Truyền hình, Không gian mạng và một số hạng mục khác. Trong đó, 19 giải do Hội đồng Nghệ thuật bình chọn và 13 giải do khán giả bình chọn.

Hạng mục Điện ảnh có 10 giải, gồm 8 giải chuyên môn: Gương mặt triển vọng, Nam/Nữ diễn viên chính xuất sắc; Nam/Nữ diễn viên phụ xuất sắc; Sáng tạo xuất sắc (quay phim, biên kịch, âm nhạc, phục trang, kỹ xảo, ca khúc…); Đạo diễn xuất sắc; Phim hay nhất; 2 giải khán giả bình chọn cho Nam/Nữ diễn viên được yêu thích nhất.

Các tác phẩm tranh tài ở hạng mục Điện ảnh

Hạng mục Truyền hình có 13 giải, gồm 7 giải chuyên môn và 6 giải khán giả bình chọn, mở rộng phạm vi trao giải cho cả diễn viên và tác phẩm nước ngoài. Hạng mục Không gian mạng có 8 giải, đáng chú ý là giải mới "Video âm nhạc được yêu thích nhất", phản ánh sự trỗi dậy mạnh mẽ của YouTube, TikTok và các nền tảng OTT trong đời sống nghệ thuật. Ở hạng mục khác, BTC tiếp tục duy trì giải "Cặp đôi được yêu thích nhất".

Hội đồng Nghệ thuật năm nay quy tụ nhiều gương mặt uy tín của giới nghề: Nhà báo Đinh Trọng Tuấn (Chủ tịch Hội đồng); NSND, đạo diễn Đào Bá Sơn; NSƯT, đạo diễn Lê Hoàng; NSND, diễn viên Kim Xuân; Đạo diễn Kawaii Tuấn Anh và nhà báo Hoàng Tuấn. Việc mời Đạo diễn Kawaii Tuấn Anh lần đầu tham gia Ban Chung khảo nhằm bổ sung góc nhìn trẻ, phù hợp với xu hướng phát triển mạnh mẽ của nội dung trên không gian mạng.

Song song đó, Giải thưởng Ngôi Sao Xanh 2025 bổ nhiệm ông Park Bong Kyu làm Cố vấn quốc tế, góp phần nâng tầm định hướng chuyên môn và mở rộng hợp tác quốc tế. Ban cố vấn của giải gồm PGS.TS Nguyễn Thế Kỷ, PGS.TS Đỗ Lệnh Hùng Tú, TS Ngô Phương Lan và ông Park Bong Kyu - những gương mặt uy tín trong lĩnh vực lý luận, quản lý và xúc tiến phát triển điện ảnh.

Điện ảnh bùng nổ, MV và mạng xã hội lên ngôi

Nhận định về lĩnh vực điện ảnh - truyền hình, NSND, Đạo diễn Đào Bá Sơn, đại diện Hội đồng Nghệ thuật khẳng định: "Có thể nói đây là một năm bùng nổ của điện ảnh và truyền hình Việt Nam. Chúng ta chứng kiến sự phát triển vượt bậc cả về số lượng lẫn chất lượng. Đặc biệt là dòng phim điện ảnh với nhiều tác phẩm có thể gọi là "bom tấn", ghi dấu ấn mạnh mẽ trong lòng khán giả".

Điểm đáng chú ý của năm 2025 là lần đầu tiên xuất hiện nhiều phim hoạt hình nội địa dài tập có chất lượng cao, đánh dấu bước tiến quan trọng của điện ảnh hoạt hình Việt Nam. Đà bứt phá này cũng thể hiện rõ qua số lượng đề cử tăng mạnh tại Ngôi Sao Xanh. "Điều này đặt ra yêu cầu rất cao đối với Hội đồng Nghệ thuật trong việc thẩm định, chấm chọn công tâm, minh bạch, nhằm tôn vinh đúng những giá trị sáng tạo và nhân văn của người làm nghề", NSND Đào Bá Sơn nhấn mạnh.

Danh sách đề cử năm nay phản ánh xu hướng hợp tác quốc tế ngày càng rộng mở của điện ảnh Việt, với nhiều dự án Việt - Hàn, Việt - Thái tạo sức hút lớn trên thị trường. Loạt tác phẩm nổi bật có thể kể đến: *Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối, Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu, Tử chiến trên không, Mưa đỏ, Tay anh giữ một vì sao, Cô dâu ma, Công tử Bạc Liêu, Chị dâu, Nụ hôn bạc tỷ, Yêu nhầm bạn thân, Nhà gia tiên*… Đặc biệt, sự xuất hiện đồng loạt của các phim hoạt hình nội địa chất lượng cao như *Dế Mèn: Cuộc phiêu lưu tới xóm Lầy Lội, Wolfoo & Cuộc đua Tam Giới, Trạng Quỳnh Nhí: Truyền thuyết Kim Ngưu* cho thấy tín hiệu tích cực về sự hồi sinh và phát triển bền vững của hoạt hình Việt.

Ở lĩnh vực truyền hình, nhiều phim đạt rating cao tiếp tục tạo dấu ấn như *Trà ma nữ, Chiếc vòng ngọc bích, Lưới tình, Lý lẽ kẻ ngoại tình, Chân trời mới*… Khung giờ vàng vẫn là "đấu trường" cạnh tranh khốc liệt khi các nhà sản xuất đầu tư mạnh về kịch bản, diễn xuất và kỹ thuật để thu hút khán giả.

Không gian mạng tiếp tục khẳng định vai trò nổi bật với loạt web-drama, phim ngắn và series phát hành trên các nền tảng như VieON, Netflix, cùng hàng triệu lượt xem đến từ các tác phẩm khung dọc như *Mẹ lao công học yêu, Tình đầu là sói, Chuyện nhà Tí 4, Về quê có gì vui, Cậu Út cậu con Cúc 4, Kén cá chọn chồng*… Từ một "sân chơi phụ", không gian mạng đã trở thành cấu phần quan trọng của hệ sinh thái giải trí, góp phần phát hiện những gương mặt trẻ tiềm năng cho điện ảnh và truyền hình truyền thống.

Âm nhạc cũng ghi dấu ấn mạnh khi Ngôi Sao Xanh 2025 lần đầu bổ sung giải "Video âm nhạc được yêu thích nhất", tôn vinh loạt MV có sức lan tỏa như *Người Việt, Made in Vietnam, Nhà tôi có treo một lá cờ, Bắc Bling, Mục hạ vô nhân*… Sự hiện diện của MV trong hệ thống giải thưởng cho thấy ranh giới giữa điện ảnh - truyền hình - âm nhạc - nội dung số đang ngày càng mờ nhạt trong đời sống sáng tạo đương đại.

Vòng bình chọn chính thức diễn ra từ 11h ngày 6.12.2025 đến 11h ngày 6.1.2026. Gala trao giải dự kiến tổ chức lúc 18h ngày 10.1.2026 tại Nhà hát Hòa Bình, truyền hình trực tiếp trên TodayTV và livestream trên các nền tảng số của Ngôi Sao Xanh. ■

Khởi động cuộc thi Piano Carl Bechstein Việt Nam - Thái Lan 2026

Cuộc thi Carl Bechstein Piano Competition 2026 do C. Bechstein Việt Nam và C. Bechstein Thái Lan phối hợp tổ chức đã chính thức khởi động. Vòng sơ khảo chấm qua video; vòng xếp hạng diễn ra trực tiếp tại Nhạc viện TP.HCM; chung kết tổ chức tại Goethe Hall (Bangkok).

Cuộc thi gồm hai hạng mục: The Elite (chuyên nghiệp) và The Rising Star (bán chuyên), chia nhiều nhóm tuổi từ 4-22. Kết quả sơ khảo video công bố ngày 15.12. Vòng xếp hạng tại Việt Nam tuyển tối đa 60 thí sinh, gồm 40 thí sinh qua sơ khảo và tối đa 20 thí sinh được đặc cách từ các cuộc thi piano uy tín năm 2025. Thí sinh đạt giải được quyền dự chung kết tại Thái Lan ngày 20-21.2.2026.

Giải thưởng vòng xếp hạng tại Việt Nam gồm: Living Heritage Award (5 triệu đồng + voucher 400 triệu), Gold - Silver - Bronze Award (voucher 50-200 triệu), cùng vé xem concert của nghệ sĩ Hồ Khánh Vân. Tại vòng chung kết Thái Lan, thí sinh thi trực tiếp và tranh các giải Gold, Silver, Bronze và nhiều giải thưởng khác.

Hội đồng giám khảo gồm các nghệ sĩ, giảng viên uy tín: Vòng sơ khảo có ThS Trần Nguyệt Sa và ThS Nguyễn Thy Nga; vòng xếp hạng có TS Đặng Ngọc Giang Quân, TS Eun Young Joo và pianist Trần Yến Nhi. Pianist Hồ Khánh Vân (Hamburg, Đức) cố vấn chương trình... **ANH HUY**

HÀNG TRĂM NGHÌN BẢN SÁCH GIÁO KHOA ĐẾN VÙNG LŨ:

Để hành trình tri thức không bị gián đoạn

● **NHẬT TÂN**

Hàng trăm nghìn cuốn sách giáo khoa đã vượt qua lũ dữ để đến tay học sinh tại những vùng chịu ảnh hưởng nặng nề của thiên tai. Vừa là sự hỗ trợ kịp thời về vật chất, hành động này của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam vừa mang theo tinh thần sẻ chia, trách nhiệm cộng đồng và thông điệp mạnh mẽ: Hành trình tri thức của các em không bao giờ bị gián đoạn, kể cả khi bão lũ cuốn trôi mọi thứ. Mỗi cuốn sách được trao đi là một lời khẳng định: Tri thức sẽ tiếp tục đồng hành cùng các em trên con đường đến trường.

Hỗ trợ sách giáo khoa nhiều tỉnh

Trận mưa lũ kéo dài trong tháng 10 và 11.2025 đã gây thiệt hại nặng nề cho ngành giáo dục ở nhiều tỉnh, thành, từ trung du xuống miền núi phía Bắc, đến miền Trung, Nam Trung Bộ và Tây Nguyên. Theo tổng hợp của Bộ GD&ĐT và các địa phương, hàng nghìn trường và điểm trường buộc phải tạm dừng hoạt động; nhiều nơi bị ngập sâu khiến sách giáo khoa (SGK), vở viết và thiết bị học tập của học sinh hư hỏng nặng. Các tỉnh như Tuyên Quang, Cao Bằng, Khánh Hòa, Đắk Lắk, Quảng Ngãi, Gia Lai, Lâm Đồng… ghi nhận thiệt hại lớn về cơ sở vật chất, ảnh hưởng trực tiếp đến việc dạy và học.

Trước tình hình đó, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam (NXBGDVN) đã khẩn trương triển khai chương trình hỗ trợ SGK cho học sinh vùng thiên tai. Tính từ đầu năm đến tháng 11.2025, đơn vị đã dành khoảng 5 tỉ đồng cho các hoạt động xã hội, từ thiện, trong đó hơn 117.000 bản SGK được trao tặng cho học sinh vùng khó khăn và vùng bị lũ lụt. Đơn vị cũng cho biết sẽ dành tới 20 tỉ đồng trong năm nay cho chương trình "Ủng hộ SGK cho học sinh vùng bão lũ, vùng khó khăn".

Riêng đợt mưa lũ tại phía Bắc, 9 tỉnh đã tiếp nhận hỗ trợ SGK từ NXBGDVN, gồm: Điện Biên, Nghệ An, Sơn La, Lai Châu, Tuyên Quang, Lạng Sơn, Thái Nguyên, Cao Bằng và Bắc Ninh. Việc phân bổ được thực hiện dựa trên đề xuất của địa phương và rà soát thực tế tại các trường bị thiệt hại. Đồng thời, NXB cũng chủ động làm việc với các tỉnh, thành chịu ảnh hưởng thiên tai để cập nhật tình hình và tổ chức hỗ trợ kịp thời.

Ông Lê Huy, Phó Tổng Giám đốc NXBGDVN trao tặng SGK cho ông Trần Bá Công, Phó Giám đốc Sở GD&ĐT tỉnh Gia Lai

Ông Đặng Thanh Hải, Phó Tổng Giám đốc NXBGDVN trao tặng SGK cho bà Võ Thị Minh Duyên, Phó Giám đốc Sở GD&ĐT tỉnh Đắk Lắk

Trong khoảng thời gian từ cuối tháng 11 đến đầu tháng 12.2025, NXBGDVN đã trao tặng hàng trăm nghìn bản SGK cho các tỉnh, thành bị thiên tai, trị giá nhiều tỉ đồng. "Sự hỗ trợ này được thực hiện liên tục, đúng nơi, đúng đối tượng, nhằm bảo đảm không học sinh nào thiếu SGK sau bão lũ", đại diện NXB nhấn mạnh.

Ngày 29.11, SGK đã được chuyển đến các trường tại xã Hòa Thịnh, gồm: Tiểu học Hòa Thịnh, Tiểu học Hòa Đồng, THCS Nguyễn Thị Định và THCS Đồng Khởi - những cơ sở bị ảnh hưởng nặng sau mưa lớn.

Ngày 1.12 tại Khánh Hòa, lễ trao tặng giai đoạn 1 được tổ chức với quy mô lớn. NXBGDVN đã trao 172.000 bản SGK trị giá gần 2,6 tỉ đồng cho 89 trường thuộc 3 cấp học. Bên cạnh đó, Trường THPT Nguyễn Thái Học và THCS Nguyễn Du được hỗ trợ mỗi trường 25 triệu đồng để khắc phục thiệt hại. Công ty CP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam - đơn vị thành viên của NXBGDVN - cũng hỗ trợ thêm 26.270 bản sách Tiếng Anh trị giá hơn 1,4 tỉ đồng. Một đơn vị thành viên khác tại Đà Nẵng hỗ trợ 50 triệu đồng và sách tham khảo trị giá 100 triệu đồng cho thư viện các trường.

Ngày 4.12, chương trình tiếp tục được triển khai tại Đắk Lắk và Gia Lai. Riêng Đắk Lắk được trao tặng 366.225 bản SGK, trị giá hơn 5,3 tỉ đồng; đồng thời các đơn vị thành viên hỗ trợ thêm 17.093 bản sách Tiếng Anh trị giá hơn 771 triệu đồng. Tại Gia Lai, NXBGDVN trao tặng 271.161 bản SGK trị giá hơn 3,82 tỉ đồng - một trong những đợt hỗ trợ lớn nhất từ trước đến nay dành cho khu vực chịu thiệt hại thiên tai.

Lan tỏa thông điệp tích cực

Chia sẻ về hoạt động trao tặng SGK cho học sinh vùng lũ thời gian qua, ông Đặng Thanh Hải, Phó Tổng Giám đốc NXBGDVN cho biết: "Chúng tôi mong muốn rằng dù trong hoàn cảnh khó khăn, các em học sinh vẫn giữ vững niềm tin, tiếp tục học tập tốt. Chương trình trao tặng sách không chỉ mang ý nghĩa hỗ trợ vật chất, mà còn thể hiện tinh thần tương thân tương ái, trách nhiệm và sự tận tâm của NXBGDVN đối với ngành giáo dục nước nhà".

Đây là hoạt động mang ý nghĩa nhân văn sâu sắc, nhằm bảo đảm quyền học tập của học sinh không bị gián đoạn và giúp các địa phương sớm ổn định nề nếp trường lớp. Những phần quà kịp thời từ NXB đã giúp học sinh có đủ SGK để trở lại trường, đồng thời là nguồn động viên tinh thần, góp phần nối liền tri thức, hỗ trợ các em vượt qua khó khăn sau thiên tai.

Trong nhiều năm qua, chương trình ủng hộ SGK cho học sinh vùng thiên tai đã trở thành hoạt động thường xuyên và mang dấu ấn của NXBGDVN. Đơn vị luôn đồng hành với những địa phương còn nhiều khó khăn, đặc biệt là các khu vực thường xuyên chịu ảnh hưởng nặng nề của thiên tai. Qua từng năm, hàng trăm nghìn bản sách, trị giá nhiều tỉ đồng đã được trao tận tay học sinh bị mất sách, hư hỏng đồ dùng học tập, giúp các em sớm trở lại trường lớp với tâm thế ổn định.

Hoạt động hỗ trợ SGK của NXBGDVN không chỉ là sự san sẻ khó khăn kinh tế với học sinh vùng thiên tai, mà còn truyền cảm hứng mạnh mẽ về hành trình tiếp cận tri thức. Khi những trang sách mới thay thế cho cuốn sách bị ướt, rách hay thất lạc sau bão lũ, đó cũng là lúc hy vọng được khôi phục, để các em hiểu rằng kiến thức luôn hiện hữu và sẵn sàng đồng hành, dù hoàn cảnh có khắc nghiệt đến đâu.

Thiên tai có thể cuốn đi những cuốn sách các em còn chưa kịp học đến trang cuối, nhưng tinh thần khuyến học, sự tôn trọng tri thức và động lực vươn lên trong cuộc sống không bao giờ bị cuốn trôi. Mỗi cuốn sách được trao đi vừa là vật phẩm học tập, vừa là sự khởi đầu của một cơ hội mới, giúp các em duy trì niềm tin vào con đường học vấn.

Chính sự sẻ chia kịp thời, đầy nhân văn ấy đã lan tỏa thông điệp tích cực về trách nhiệm cộng đồng trong hành trình bảo vệ quyền học tập và nuôi dưỡng khát vọng tri thức cho thế hệ trẻ.■

Sách Tết Bính Ngọ 2026 sắp lên kệ

Đông A Books cho biết, ấn phẩm *Sách Tết Bính Ngọ* 2026 sẽ ra mắt vào giữa tháng 12, tiếp tục là tuyển tập được đầu tư công phu, do nhà văn Hồ Anh Thái tuyển chọn. Ấn phẩm gồm các phần: Văn xuôi, thơ, nhạc, họa và các chuyên mục liên quan đến mùa Xuân - Tết Việt.

Năm nay, phần văn xuôi quy tụ nhiều cây bút quen thuộc như Nguyễn Tường Bách với bài *Rồi lại xuân*, Nguyễn Thị Minh Thái với *Ấm cúng bữa cơm gia đình Việt*, đạo diễn Xuân Phượng với bài viết *Ba người khăn đóng áo dài trong kháng chiến,* cùng tác phẩm *Thì thầm hoa nở* của Ma Văn Kháng và *Quay lại những ngày xưa* của Nguyễn Thị Thu Huệ. Bên cạnh đó, tuyển tập còn giới thiệu sáng tác mới của các tác giả trẻ như Hồ Huy Sơn, Võ Đăng Khoa, Phạm Anh Xuân…, tạo nên một diện mạo phong phú giữa nhiều thế hệ cầm bút. Phần thơ có sự góp mặt của các tác giả Cao Xuân Sơn, Quỳnh Hoa, Phạm Thị Ngọc Liên…

Đúng với dấu ấn riêng của dòng sách Tết do Đông A thực hiện thường niên, ấn phẩm năm nay tiếp tục dành một phần cho âm nhạc. Bạn đọc sẽ gặp lại những ca khúc quen thuộc như: *Dịu dàng sắc xuân* (Nguyễn Nam), *Lời tỏ tình mùa xuân* (Thanh Tùng), *Đi về nhà* (Hứa Kim Tuyền - JustaTee), cùng các bài bình nhạc của Nguyễn Thị Minh Châu.

Phần họa mang đến sắc màu rực rỡ của mùa Xuân, với loạt tranh của các họa sĩ Đặng Xuân Hòa, Đào Hải Phong, Ngô Xuân Khôi, Tạ Huy Long, Hoàng Phượng Vỹ…, góp phần tạo nên diện mạo mỹ thuật giàu cảm xúc cho ấn phẩm Tết năm nay.

TÙNG THƯ

CHỨC NĂNG ĐIỀU TIẾT CỦA VĂN HÓA TRONG SỰ VẬN ĐỘNG VÀ PHÁT TRIỂN XÃ HỘI HIỆN ĐẠI

Bài 6: Phật giáo Việt Nam và vai trò điều tiết của Phật pháp

● **GS.TS ĐINH XUÂN DŨNG**

Khi có ý định nghiên cứu chức năng điều tiết xã hội của văn hóa, chúng tôi bắt đầu bằng một cuộc trải nghiệm nhỏ, đó là đến dâng hương và lễ ở một ngôi chùa của Phật giáo. Rất nhiều Phật tử và những người dân không phải Phật tử đến chùa. Chúng tôi làm một thăm dò nhỏ.

Giá trị điều tiết cốt lõi của Phật giáo Việt Nam

Đầu tiên, chúng tôi hỏi một người nông dân khoảng 40, 45 tuổi vì sao ông tụng kinh; ông trả lời vui vẻ rằng đời sống của ông và gia đình còn nghèo khổ, mỗi lần tụng kinh, niệm Phật thì thấy thanh thản hơn, vui hơn. Gặp một người là nhà khoa học có tiếng cũng đi lễ chùa, trả lời câu hỏi như trên, ông điềm tĩnh nói rằng, từ xa xưa Aristoteles đã nói văn hóa là sự thanh lọc tâm hồn, cuộc đời thực phức tạp quá, nên đi lễ chùa giúp tìm sự thanh thản để làm việc và tìm sự cân bằng trong cuộc sống. Chúng tôi nghĩ đây là một biểu hiện của văn hóa Việt.

Có những suy nghĩ, cảm nhận gặp nhau giữa người nông dân nghèo và nhà khoa học. Người nông dân nói đến chùa để tìm sự thanh thản, tạm quên đi cuộc sống còn nghèo khổ, túng thiếu. Nhà khoa học đi lễ chùa để tìm sự thanh lọc tâm hồn, tạm quên đi cuộc đời thực còn lắm nỗi ưu tư cũng như nhiều phức tạp; cả hai đều có mục đích sống vui hơn, có ích hơn. Như vậy, có sự tương đồng trong cảm nhận của hai con người ở những hoàn cảnh sống, công việc, vị trí xã hội khác nhau với chung một mục tiêu, cũng là nội dung vô cùng quan trọng và thiết yếu của Phật pháp được thể hiện trong Pháp cú: Chấm dứt mọi hành động bất thiện; Phát triển những hành động thiện; Thanh lọc tâm; Đó là lời dạy của tất cả chư Phật...

Thanh lọc tâm là triết lý và yêu cầu thực hành đặc trưng nhất của Phật giáo nói chung và của Phật giáo khi vào Việt Nam nói riêng. Phật giáo vào Việt Nam đã được "Việt hóa" qua hàng nghìn năm lịch sử, mà thành tựu và đỉnh cao nhất là Thiền phái Trúc Lâm do Thượng hoàng Trần Nhân Tông sáng lập. Bản chất và chiều sâu giá trị văn hóa của thanh lọc tâm hồn là sự kiên trì liên tục tu thân vươn lên cái hoàn thiện, là sự *tự kiểm soát, tự điều tiết* không ngừng để *tự thanh lọc*, bởi "chính ta làm cho ta trong sạch và chính ta làm cho ta ô nhiễm".

Chùa Keo sở hữu nét kiến trúc thuần Việt

Triết lý Phật pháp trong đời sống Việt

Như vậy, ngay từ xa xưa, trong Phật pháp đã đề cập đến một nội dung hoàn toàn phù hợp với thuật ngữ khoa học mới: Sự điều tiết. Trong *Atthasàlini*, trang 63 và *The Expositor*, phần I, trang 91 đã ghi lại sự căn dặn này: "Khi không *điều phục* được tâm tức nhiên không thể *kiềm chế* được việc làm, lời nói và tư tưởng. Điều phục tâm tức kiềm chế thân, khẩu, ý" (trích theo Narada Maha Thera: *Đức Phật và Phật pháp*, Nxb. Tôn giáo, Hà Nội, 2003, tr.343). Không còn nghi ngờ gì nữa, *điều phục* và *kiềm chế* thực chất là sự điều tiết. Một trong những nguyên tắc căn cốt nhất của Phật giáo là lấy con người làm gốc, mục tiêu Phật giáo - theo cách tư duy và triết lý của mình - là làm cho con người tự vượt qua mình, "tự chống lại mình" (bởi trong con người luôn trộn lẫn tốt - xấu, thiện - ác, và bởi cái trộn lẫn ấy luôn "ngủ ngầm" bên trong con người) để con người vươn lên sự hoàn thiện, trở nên "Người" hơn. Ở đây, gắn với một triết lý rất quan trọng của Phật pháp. Trở nên "Người" hơn không phải là tìm mọi cách đạt được sự hoàn thiện trừu tượng, mà là biết "tri túc". Biết đủ là đủ, không chạy theo những ham muốn không có giới hạn "tham, sân, si". Vai trò của điều tiết là vô cùng quan trọng đối với Phật giáo. Đó chính là cơ sở tạo nên đặc trưng tốt đẹp trong văn hóa Phật giáo Việt Nam, và vì vậy, văn hóa Phật giáo trở thành một bộ phận hữu cơ trong văn hóa Việt Nam, từ quá khứ tới hiện tại.

Mặt khác, văn hóa Phật giáo không dừng lại trên bình diện lý thuyết, triết lý mà đi sâu vào đời sống, nếp nghĩ và hành vi của nhiều người và đó là văn hóa thực hành, "nhập thế". Điều này chi phối vai trò điều tiết của văn hóa Phật giáo với giá trị thực tiễn của nó. Theo ý nghĩa đó, nội dung quan trọng của Phật pháp chính là giá trị văn hóa thực hành, không dừng lại ở van vái, nguyện cầu mà phải "liên tục và kiên trì nỗ lực... tự kiểm soát, tự thanh lọc và giác ngộ" (trích theo Narada Maha Thera: *Đức Phật và Phật pháp*, *Sđd*, tr.8). Tín ngưỡng suông không thể thanh lọc thân tâm con người. Trong *Kinh Cú pháp,* câu 145, Đức Phật căn dặn: "Chỉ có ta làm điều tội lỗi, chỉ có ta làm cho ta ô nhiễm/ Chỉ có ta tránh điều tội lỗi, chỉ có ta gột rửa cho ta/ Trong sạch hay ô nhiễm là tự nơi ta/ Không ai có thể làm cho người khác trở nên trong sạch".

Văn hóa Phật giáo đã tập trung khẳng định sức mạnh *tự điều tiết* là như vậy, hay nói một cách khác, chức năng tự điều tiết (tự kiểm soát, tự thanh lọc) trở thành một đặc trưng nổi bật nhất trong văn hóa Phật giáo, trong Phật pháp (từ "Phật pháp" - Ohamma - từ căn nguyên của nó nghĩa là *nâng đỡ* hay *giữ lại*. "Nâng đỡ" người hành động đúng theo quy tắc, hay "giữ lại" nghĩa là không để cho người hành động đúng theo quy tắc rơi vào những trạng thái đau khổ).

Nền tảng điều tiết trong văn hóa Phật giáo

Như vậy, tự điều tiết thực chất là cuộc đấu tranh liên tục, kiên trì, thầm lặng và bền bỉ giữa ba cặp phạm trù nổi tiếng trong Phật pháp: *Tham* (lobha), *sân* (dosa) và *si* (moha) với *không tham* (alobha), *không sân* (adosa) và *không si* (amoha), được nhà Phật khái quát thành hai phạm trù "bất thiện pháp" và "thiện pháp". Đây chính là sự điều tiết trong lĩnh vực văn hóa đạo đức - một nội dung giữ vai trò, vị trí bao trùm trong Phật pháp (5 giới, 4 trạng thái cao thượng, 10 phẩm hạnh và 8 chính đạo). Vậy, thực hành sự điều tiết như thế nào để đạt được các chuẩn mực đạo đức, luân lý trên? Ta hãy nghe lời giải đáp của Đức Phật cho La Hầu La: "Nếu có điều con muốn làm, nay hỡi La Hầu La, hãy nghĩ vầy: Điều này có hại cho ta hay cho kẻ khác, hay điều này có hại cho kẻ khác và cho ta. Vậy đó là một hành động xấu, sẽ đem lại đau khổ. Cần phải hết sức cố gắng tránh làm điều ấy. Nếu có điều nào con muốn làm, nay hỡi La Hầu La, hãy nghĩ vầy: Điều này không có hại cho ta, không có hại cho ai khác, hay điều này không có hại cho kẻ khác và cho ta. Vậy đó là hành động tốt, sẽ đem lại hạnh phúc. Hành động ấy, con phải làm và lặp đi lặp lại nhiều lần". Đó chính là giá trị thực sự của quan niệm về chức năng và thực hành điều tiết trong văn hóa Phật giáo.

Chính vì nhân tố tích cực và nhân văn sâu đậm trên mà văn hóa Phật giáo Việt Nam đã từ lâu đồng hành cùng dân tộc. Chọn lọc những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp và độc đáo này để góp phần xây dựng và phát triển văn hóa Việt Nam hiện đại là một yêu cầu, một nhiệm vụ quan trọng và cấp thiết trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế hiện nay.■

(Còn tiếp)

Diễn phục vụ miễn phí vở Hát bội *Hiền Thần* tại chợ Bình Tây

Tối 9.12, Nhà hát Nghệ thuật Hát bội TP.HCM sẽ biểu diễn phục vụ miễn phí vở *Hiền Thần* tại khu vực cổng chợ Bình Tây (57A Tháp Mười, phường Bình Tây, TP.HCM). Đây là tác phẩm đoạt giải trong Cuộc vận động sáng tác - dàn dựng hướng đến kỷ niệm 50 năm Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (1975-2025).

Vở diễn khai thác câu chuyện về lòng trung liệt, nghĩa khí và sự tận tụy của những bậc hiền thần trong lịch sử, được kể lại bằng ngôn ngữ Hát bội truyền thống với nhiều mảng diễn giàu màu sắc. Nhân vật trung tâm là danh tướng Nguyễn Cửu Đàm - vị tướng tài của Gia Định xưa, người có công xây dựng tuyến Bán Bích Lũy để bảo vệ vùng đất phía Nam và được nhớ đến bởi tầm nhìn chiến lược cùng tinh thần làm việc vì dân.

Trong *Hiền Thần*, hình tượng Nguyễn Cửu Đàm được tái hiện theo phong cách chuẩn mực của Hát bội: Uy nghi, khí phách và đậm tính biểu tượng, góp phần giúp khán giả hôm nay hiểu hơn về nhân vật lịch sử đã đặt nền móng quan trọng cho vùng Sài Gòn - Gia Định.

Vở diễn có sự tham gia của ê kíp sáng tạo gồm cố vấn nghệ thuật NSND Trần Ngọc Giàu; đạo diễn Thanh Bình, Bảo Châu, Ngọc Giàu; tác giả Lê Công Phương; âm nhạc NSƯT Hoàng Kha; chỉ đạo nghệ thuật NSƯT Hoàng Vinh.

ANH HUY

BỘ TRƯỞNG BỘ VHTTDL NGUYỄN VĂN HÙNG:

Hãy nỗ lực thực hiện lời hứa với Thủ tướng

THU SÂM

Phát biểu tại buổi gặp mặt ấm áp, thân tình với Đoàn Thể thao Việt Nam tham dự SEA Games 33 vào sáng 9.12, tại Bangkok (Thái Lan), Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL, Chủ tịch Ủy ban Olympic Việt Nam Nguyễn Văn Hùng chuyển lời chúc mừng tốt đẹp của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính và mong muốn toàn đoàn thực hiện được lời hứa với Thủ tướng trước khi lên đường.

Dự buổi gặp mặt có Đại sứ Việt Nam tại Thái Lan Phạm Việt Hùng; Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam Nguyễn Danh Hoàng Việt.

Phát huy truyền thống, vượt khó để khẳng định vị thế thể thao Việt Nam

Tại buổi gặp mặt, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đã ân cần hỏi thăm các vận động viên có khó khăn gì trong ăn, ở, chế độ dinh dưỡng, di chuyển, Bộ trưởng chỉ đạo Đoàn Thể thao Việt Nam tiếp tục phối hợp tốt với Ban tổ chức nước chủ nhà để chăm lo cho các vận động viên được chu đáo nhất.

Sau khi lắng nghe báo cáo của Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam Nguyễn Danh Hoàng Việt; Phó Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam, Trưởng đoàn Thể thao Việt Nam tại SEA Games 33 Nguyễn Hồng Minh và các ý kiến phát biểu của cán bộ đoàn, đại diện các đội, nhất là với những gì bất cập, cần được khắc phục. Bộ trưởng chỉ đạo Đoàn Thể thao Việt Nam tiếp tục phối hợp với Ban tổ chức nước chủ nhà để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong quá trình đoàn thi đấu tại Thái Lan.

Bộ trưởng bày tỏ, do điều kiện nên buổi gặp mặt không thể có đầy đủ các thành viên Đoàn Thể thao. "Đây là buổi gặp, tuy phạm vi nhỏ nhưng ý nghĩa lớn, ngoài việc thể hiện sự quan tâm của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Bộ VHTTDL, Đoàn Thể thao Việt Nam còn được đón Đại sứ Việt Nam tại Thái Lan và phóng viên các cơ quan thông tấn báo chí đến dự, đưa tin, động viên tinh thần thi đấu của toàn đoàn. Bộ trưởng mong muốn các huấn luyện viên, vận động viên phấn đấu thực hiện được lời hứa với Thủ tướng trước khi lên đường, đem lại niềm vui, tự hào cho người hâm mộ và nhân dân cả nước".

Trưởng đoàn Nguyễn Hồng Minh tặng Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng linh vật SEA Games 33 Ảnh: QUÝ LƯỢNG

Theo Bộ trưởng, SEA Games là đại hội thể thao lớn nhất khu vực, đến nay đã là kỳ thứ 33 được tổ chức. Trong đó Việt Nam đã có 2 lần vinh dự được đăng cai, tổ chức sự kiện và ở 2 kỳ Đại hội gần đây nhất, chúng ta đã dẫn đầu đại hội, là minh chứng cho sự nỗ lực, cố gắng của các huấn luyện viên, vận động viên cũng như định hướng đúng đắn trong phát triển thể thao. Từ việc phát triển sâu rộng phong trào thể thao quần chúng làm nền tảng cho thể thao thành tích cao đến chủ trương phát triển các môn thế mạnh, hướng tới đấu trường Asian Games, Olympic để bắt nhịp được sự phát triển chung của thể thao khu vực, châu lục và thế giới.

Nhấn mạnh rằng thể thao không chỉ đơn thuần là rèn luyện sức khoẻ, nâng cao thành tích mà còn là nhịp cầu kết nối lan toả thông điệp về đất nước Việt Nam tới bạn bè quốc tế, góp phần quảng bá văn hóa, du lịch, thúc đẩy sự phát triển chung của kinh tế cả nước, Bộ trưởng khẳng định trong những năm qua, đội ngũ những người làm thể thao đã thấm nhuần được quan điểm này và thể thao Việt Nam đã đạt được nhiều thành tích đáng ghi nhận.

Góp phần lan tỏa hình ảnh đất nước, văn hóa Việt Nam

Bộ trưởng nhấn mạnh, thành tích thể thao phải đi từ thấp đến cao, trải qua các đấu trường từ khu vực rồi mới tiệm cận đấu trường châu lục và thế giới, Bộ trưởng mong muốn Đoàn Thể thao Việt Nam phải quyết tâm thật lớn, thi đấu giành chiến thắng, không chỉ nâng cao được thành tích mà còn thể hiện được màu cờ sắc áo của Tổ quốc.

"Mỗi cán bộ, huấn luyện viên thi đấu tại SEA Games không chỉ thực hiện tốt nhiệm vụ chuyên môn mà còn là một đại sứ văn hóa, quảng bá hình ảnh đất nước, điểm đến thân thiện, mến khách, hình ảnh người Việt Nam kiên cường, giàu nghị lực", Bộ trưởng phát biểu và mong muốn khi thi đấu mỗi vận động viên hãy thổi lên "ngọn lửa" của lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc để làm sáng tỏ hơn bản chất tốt đẹp của con người Việt Nam.

Bộ trưởng cũng đánh giá cao Cục Thể dục Thể thao Việt Nam và các đơn vị liên quan đã có sự chuẩn bị kỹ lưỡng cho Đoàn Thể thao Việt Nam. Bộ trưởng nhắn nhủ tới mỗi huấn luyện viên, vận động viên, sự quan tâm của lãnh đạo Đảng, Nhà nước; sự đồng hành, dõi theo của nhân dân, người hâm mộ, sự đồng hành của phóng viên các cơ quan thông tấn báo chí. Đó chính là sự động viên, khích lệ tinh thần to lớn với các vận động viên, huấn luyện viên. Bộ trưởng cũng mong muốn toàn đoàn hãy khắc phục khó khăn, cùng Ban tổ chức và bạn bè các nước trong khu vực góp phần vào thành công chung của Đại hội. Bộ trưởng nhận định, SEA Games 33 diễn ra trong bối cảnh còn nhiều khó khăn vì thế các huấn luyện viên, vận động viên Đoàn Thể thao Việt Nam hãy chung tay thể hiện thông điệp hòa bình, đoàn kết, hữu nghị vì một cộng đồng ASEAN phát triển bền vững, thịnh vượng.

Cũng trong ngày 9.12, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đã tới thăm, làm việc với Đại sứ quán Việt Nam tại Thái Lan; dự lễ khai mạc SEA Games. Sau đó Bộ trưởng sẽ trở về Việt Nam để tiếp tục tham gia kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV. Dù thời gian không nhiều nhưng những tình cảm nồng ấm mà Bộ trưởng dành cho các huấn luyện viên, vận động viên sẽ là nguồn động viên to lớn để Đoàn Thể thao Việt Nam hoàn thành nhiệm vụ tại SEA Games 33. ■

Ứng dụng AI phân tích dữ liệu

Trao đổi với *Văn Hóa*, Phó Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam, Trưởng đoàn Thể thao Việt Nam tại SEA Games 33 Nguyễn Hồng Minh cho biết, trong thành phần đoàn lần này, ngoài các bác sĩ phục vụ cho các đội tuyển bóng đá còn có 19 bác sĩ đến từ Bệnh viện Thể thao Việt Nam, các trung tâm huấn luyện và đào tạo thể thao quốc gia. Đây là lực lượng chịu trách nhiệm chăm sóc sức khỏe, phục hồi chấn thương và thể lực cho các vận động viên trong suốt quá trình thi đấu tại Thái Lan.

Bên cạnh việc chăm sóc sức khoẻ, thể lực, hồi phục chấn thương cho vận động viên, thể thao Việt Nam cũng đã ứng dụng khoa học công nghệ, bao gồm việc sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong lập kế hoạch thi đấu, phân tích chiến thuật, nhất là ở các đội tuyển bóng đá và một số đội tuyển thể thao khác. "Hiện nay chúng tôi cũng đang phối hợp với các đối tác để tiến hành áp dụng công nghệ AI phục vụ công tác huấn luyện và tiến tới sẽ áp dụng cho tất cả các đội tuyển thể thao khi tham gia tập huấn và thi đấu", ông Nguyễn Hồng Minh cho biết.

Ngoài việc ứng dụng công nghệ, việc được thi đấu với các đối thủ mạnh nhất khu vực cũng được xem là cơ hội lớn cho các vận động viên Việt Nam. Trưởng đoàn Nguyễn Hồng Minh bày tỏ hy vọng việc được thi đấu, cọ xát với các đối thủ mạnh trong khu vực, đặc biệt là các vận động viên của Thái Lan, Indonesia, Singapore, những nền thể thao đã đạt tới trình độ châu lục, thế giới ở một số môn sẽ trở thành động lực để vận động viên Việt Nam phấn đấu, nâng cao trình độ chuyên môn, từng bước rút ngắn khoảng cách và hướng tới những thành tích cao hơn tại ASIAD và Olympic.

Hy vọng với quyết tâm, nỗ lực vượt qua chính mình của các huấn luyện viên, vận động viên cùng việc ứng dụng khoa học công nghệ, trí tuệ nhân tạo trong phân tích dữ liệu, thể thao Việt Nam sẽ nâng cao được thành tích tại kỳ SEA Games được dự đoán là sẽ rất khốc liệt này.

VÂN SA

Kỳ vọng vào Nguyễn Thị Thật

● BẢO ANH

Tại SEA Games 33, hai đội tuyển xe đạp đường trường Việt Nam đều đến Thái Lan sớm để làm quen với cung đường và địa điểm thi đấu, cũng như giúp Ban huấn luyện chuẩn bị kỹ lưỡng thêm về chuyên môn và biết được lộ trình thi đấu cụ thể. Điều này giúp các đội có sự chuẩn bị tốt hơn cho mục tiêu cạnh tranh tấm HCV.

Đội tuyển xe đạp đường trường nữ Việt Nam tham dự SEA Games 33 với các tay đua Nguyễn Thị Thật, Nguyễn Thị Thi, Nguyễn Thị Thu Mai, Lâm Thị Kim Ngân và Lâm Thị Thùy Dương. Trong đó, Nguyễn Thị Thật vẫn là niềm hy vọng số 1 khi cô từng 3 lần vô địch châu Á các năm 2018, 2019, 2023 và trở thành VĐV đầu tiên của xe đạp Việt Nam tham dự đấu trường Olympic vào năm 2024. Nguyễn Thị Thật cũng chính là tay đua giàu thành tích nhất của xe đạp Việt Nam tại đấu trường SEA Games đoạt HCV ở 5 kỳ liên tiếp. Có Nguyễn Thị Thật, cơ hội hiện thực hóa mục tiêu cạnh tranh tấm HCV của xe đạp Việt Nam tại SEA Games 33 sẽ cao hơn rất nhiều.

Nội dung được kỳ vọng nhất của Nguyễn Thị Thật là xuất phát đồng hàng nữ. Không chỉ có tài năng và chuyên môn tốt, mà Nguyễn Thị Thật còn được sự hỗ trợ đắc lực của Nguyễn Thị Thi, Nguyễn Thị Thu Mai, Lâm Thị Kim Ngân (bên cạnh Lâm Thị Thùy Dương) - các đồng đội quen thuộc trong màu áo ĐTQG và xe đạp nữ An Giang. Tại Giải xe đạp vô địch châu Á 2023 cũng diễn ra trên đất Thái Lan, Nguyễn Thị Thật với sự hỗ trợ của Nguyễn Thị Thi, Nguyễn Thị Thu Mai và Lâm Thị Kim Ngân đã xuất sắc đoạt tấm HCV xuất phát đồng hàng nữ, qua đó giành suất tham dự Olympic Paris 2024.

Đối thủ lớn nhất của Nguyễn Thị Thật trên đường đua tốc độ tại SEA Games 33 là tay đua nước chủ nhà Jutatip. Nguyễn Thị Thật và Jutatip là hai trong số những tay đua có nước rút tốt nhất châu Á hiện nay, họ cũng là "kỳ phùng địch thủ" của nhau tại các giải khu vực và châu lục. Tại SEA Games 32 ở Campuchia, Nguyễn Thị Thật đã đánh bại Jutatip ở đích đến để giành tấm HCV. Tuy vậy, tại Giải vô địch châu Á 2025 hồi tháng 2, Jutatip là người vô địch trong khi Nguyễn Thị Thật không nằm trong top nhận huy chương. Lần này, cuộc so kè tại đích đến nội dung xuất phát đồng hàng nữ SEA Games 33 nhiều khả năng sẽ là cuộc đối đầu giữa Nguyễn Thị Thật và Jutatip. Tay đua Thái Lan có lợi thế quen địa hình và điều kiện thi đấu trong khi Nguyễn Thị Thật có bản lĩnh, tinh thần chiến đấu cao, đặc biệt là sự giúp sức của các đồng đội.

Để chuẩn bị cho SEA Games 33, đội tuyển xe đạp nữ Việt Nam đã có nhiều đợt tập huấn tại các địa điểm có địa hình tương đồng với nơi thi đấu. Ban huấn luyện tập trung nâng cao sức bền, cải thiện tốc độ và rèn luyện chiến thuật nhóm - yếu tố then chốt trong những cuộc đua chiến lược, nơi mà chỉ một khoảnh khắc mất tập trung cũng có thể làm thay đổi cục diện. Những buổi tập nặng về sức rút cuối cùng được thiết kế riêng cho Nguyễn Thị Thật, nhằm giúp cô đạt điểm rơi phong độ đúng vào thời điểm tranh tài. Cùng với đó, việc sang địa điểm thi đấu sớm giúp Nguyễn Thị Thật và các đồng đội sẽ tận dụng tối đa những ngày tập luyện để quen thuộc địa hình và điều kiện thi đấu trước khi thi đấu chính thức.

Nguyễn Thị Thật đang là ĐKVĐ SEA Games nên chắc chắn sẽ gặp không ít áp lực trong việc bảo vệ thành tích. Nhưng với bản lĩnh của một tay đua từng nhiều lần chinh chiến tại các giải đấu của Liên đoàn Xe đạp thế giới, Olympic hay giải châu Á, Nguyễn Thị Thật luôn biết cách vượt qua áp lực để tỏa sáng đúng lúc. Lối đua thông minh, khả năng phán đoán tình huống nhanh và nước rút mạnh mẽ vẫn là vũ khí chủ lực giúp cô tạo nên sự khác biệt so với phần còn lại trong khu vực. Bên cạnh đó, sự hỗ trợ của các đồng đội cũng tạo nên sự kết nối tốt hơn trong chiến thuật thi đấu của cả đội tuyển. Với sự chuẩn bị kỹ lưỡng, tinh thần quyết tâm cao độ và đặc biệt là bản lĩnh của Nguyễn Thị Thật, người hâm mộ hoàn toàn có thể kỳ vọng vào một kỳ SEA Games bùng nổ của xe đạp Việt Nam. ■

Nội dung xe đạp đường trường SEA Games 33 sẽ diễn ra tại Công viên thể thao Kamol Sports Park (Bangkok) từ ngày 14.12. Bên cạnh đội nữ thì đội nam có 5 VĐV gồm: Phạm Lê Xuân Lộc, Nguyễn Hoàng Sang, Nguyễn Hướng, Nguyễn Minh Thiện, Quàng Văn Cường, cùng 2 HLV Nguyễn Huy Hùng và Huỳnh Tâm Hiển. Hai tay đua Nguyễn Hoàng Sang và Quàng Văn Cường có kinh nghiệm tại đấu trường này, trong đó Quàng Văn Cường từng giành HCV tại nội dung xuất phát đồng hàng SEA Games 31 năm 2022 ở Việt Nam.

Nguyễn Thị Thật hướng đến mục tiêu giành tấm HCV SEA Games thứ sáu liên tiếp

Chờ bản lĩnh của "Những cô gái kim cương"

Thất bại 0-1 trước Philippines tại lượt trận thứ hai bảng B SEA Games 33 đã đẩy đội tuyển bóng đá nữ Việt Nam vào tình thế vô cùng khó khăn. Một cú sảy chân không mong muốn, nhưng lại phơi bày nhiều vấn đề cần phải được khắc phục lập tức nếu đội muốn nuôi hy vọng đi tiếp. Con đường vào bán kết chưa khép lại, nhưng thử thách đã lớn hơn rất nhiều khi đội sẽ đá trận "sinh tử" với Myanmar vào ngày 11.12.

Ngay sau tiếng còi mãn cuộc trước Philippines, sự tiếc nuối bao trùm lên toàn đội. Các cô gái Việt Nam kiểm soát bóng tốt hơn, có nhiều pha tổ chức tấn công mạch lạc, nhưng thiếu sắc bén trong những tình huống quyết định. Một thoáng thiếu tập trung ở hàng thủ đã khiến đội phải trả giá bằng bàn nghiệt ngã ở phút bù giờ. Trong sân chơi ngắn hơi như SEA Games, mỗi sai sót đều mang tính trừng phạt và đội tuyển nữ Việt Nam đã cảm nhận điều đó rõ hơn bao giờ hết.

Tuy nhiên, thất bại không đồng nghĩa với việc dừng lại, nó giống như tiếng chuông cảnh tỉnh, buộc toàn đội phải trở lại mạnh mẽ hơn. Myanmar, đối thủ sắp tới không hề dễ chịu. Những năm gần đây, bóng đá nữ Myanmar đã tiến bộ đáng kể, cho thấy sự tổ chức tốt, lối chơi kỷ luật và tinh thần chiến đấu không thua kém bất kỳ đội bóng nào trong khu vực. Họ luôn là đối thủ mà đội tuyển nữ Việt Nam phải thi đấu với sự tập trung cao nhất. Chính vì thế, màn so tài này chẳng khác nào trận "chung kết" của bảng, nơi đội thắng sẽ nắm trong tay tấm vé đi tiếp.

Trận đấu với Myanmar sẽ không chỉ là cuộc cạnh tranh điểm số, mà còn là nơi thể hiện bản lĩnh. Một chiến thắng sẽ giúp đội mở toang cánh cửa đi tiếp, đồng thời lấy lại niềm tin sau cú vấp đầu tiên. Ngược lại, bất kỳ sai lầm nào cũng có thể khiến hành trình SEA Games 33 kết thúc sớm hơn dự kiến. Tiếng nói lịch sử đang ủng hộ các cô gái Việt Nam khi tại kỳ SEA Games gần nhất vào năm 2023, họ đã thắng 3-1 trước Myanmar tại vòng bảng, sau đó thắng 2-0 ở trận chung kết để giành tấm HCV.

Ở trận đấu với Myanmar tới đây, điều mà đội tuyển nữ Việt Nam cần nhất không chỉ là một chiến thuật hợp lý mà còn là bản lĩnh. Những thời điểm khó khăn luôn là "phép thử" dành cho những đội bóng lớn và đây là lúc để "Những cô gái kim cương" chứng minh đẳng cấp của mình. Điều tích cực là đội tuyển nữ Việt Nam chưa bao giờ thiếu tinh thần thi đấu. Những gương mặt dạn dày kinh nghiệm như Hải Yến, Huỳnh Như, Kim Thanh, Bích Thùy… luôn biết cách "truyền lửa" cho lớp cầu thủ trẻ. Trong nhiều năm qua, đội tuyển nữ Việt Nam đã rất nhiều lần vượt khó để vươn lên, từ vòng loại Olympic, Asian Cup đến các kỳ SEA Games trước. Chính tinh thần ấy là nền tảng vững chắc để tin các cô gái Việt Nam sẽ đứng dậy đúng lúc.

Người hâm mộ đang chờ đợi một màn trình diễn mạnh mẽ, quả cảm và đầy quyết tâm từ các học trò của HLV Mai Đức Chung. Và hơn lúc nào hết, đội tuyển nữ Việt Nam cần đứng lên, chiến đấu bằng tất cả những gì mình có, để giành lấy chiến thắng và tấm vé vào vòng tiếp theo. SEA Games 33 vẫn còn cả một chặng đường dài và hy vọng sẽ trở lại nếu đội vượt qua được thử thách mang tên Myanmar.

VĨNH HY

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

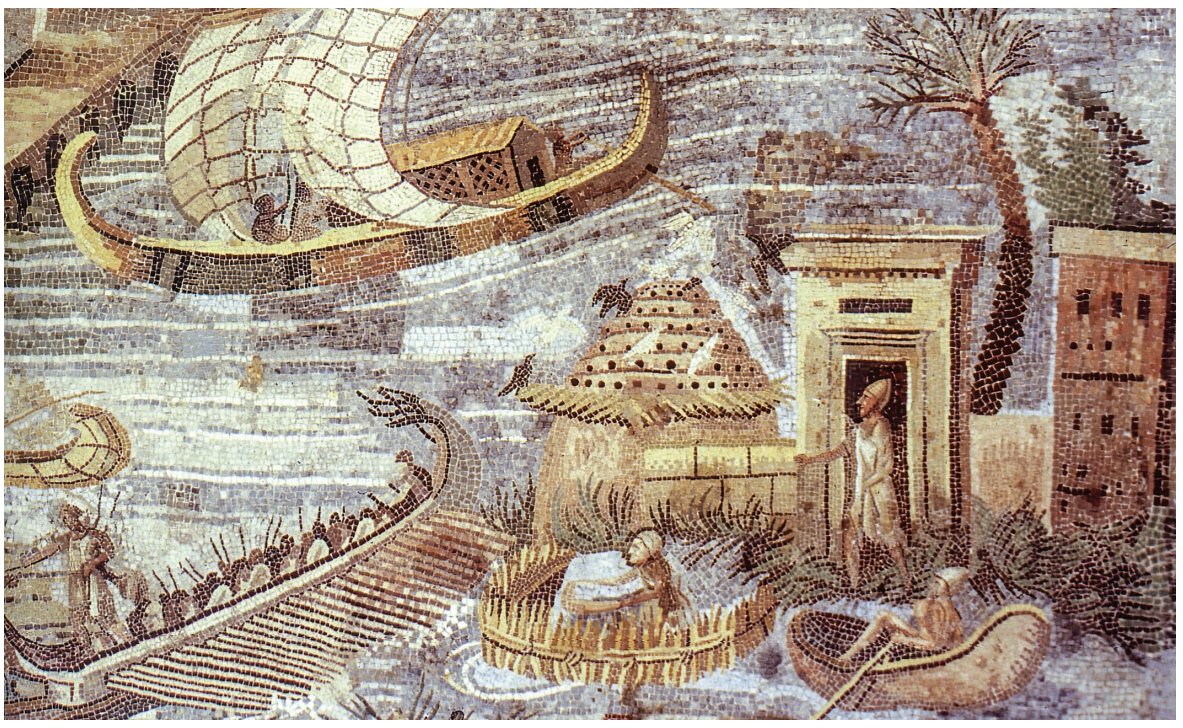
GIÁ: 5.000đ

PHÁT HIỆN THUYỀN AI CẬP 2.000 NĂM TUỔI:

Làm sáng tỏ những bí ẩn của Alexandria cổ đại

P.MINH

Các nhà khảo cổ vừa phát hiện một chiếc thuyền du ngoạn Ai Cập cổ đại ngoài khơi Alexandria. Con thuyền sang trọng, có niên đại từ nửa đầu thế kỷ thứ I sau Công nguyên, trùng khớp đáng kinh ngạc với mô tả của nhà sử học Hy Lạp Strabo, người từng ghé thăm thành phố vào khoảng năm 29-25 trước Công nguyên.

Bức tranh khảm sông Nile (khoảng thế kỷ thứ II trước Công nguyên), mô tả những con tàu của Ptolemaic với những người lính trên tàu **Ảnh: THE GUARDIAN**

Phát hiện này đã gây phấn khích lớn trong giới khảo cổ, bởi nó cung cấp bằng chứng vật chất hiếm hoi về loại thuyền xa hoa được dùng bởi triều đình giữa bối cảnh Alexandria - một trong những đô thành tráng lệ nhất thời cổ đại, từng nổi tiếng với cung điện nguy nga, đền thờ lộng lẫy và ngọn hải đăng Pharos cao 130m, một trong bảy kỳ quan của thế giới cổ đại. Tất cả những điều này càng khiến việc tìm thấy một di vật xa hoa của triều đình cổ đại trở nên giá trị hơn.

Chiếc thuyền mới được khai quật dài khoảng 35m, rộng 7m và được thiết kế để chứa một gian hàng trung tâm, có cabin trang trí tinh xảo. Nó được phát hiện gần đảo chìm Antirhodos, từng là một phần quan trọng của cảng lớn Portus Magnus ở Alexandria cổ đại.

Trong tác phẩm của mình, nhà sử học Hy Lạp Strabo từng ghi lại về những chiếc thuyền du ngoạn mà giới quý tộc và triều đình Ptolemaic sử dụng: "Những chiếc thuyền này được trang bị xa hoa và được triều đình dùng cho các chuyến du ngoạn, còn đám đông người dân thì xuống thuyền vui chơi, thổi sáo, nhảy múa suốt ngày đêm để dự các lễ hội". Việc phát hiện một con thuyền thực sự khớp với mô tả ấy lần đầu tiên trong lịch sử khảo cổ học đã làm dấy lên sự phấn khích đặc biệt.

Cuộc khai quật được tiến hành bởi Viện Khảo cổ học Dưới nước châu Âu (IEASM), dưới sự chỉ đạo của nhà khảo cổ hàng hải danh tiếng Franck Goddio. Ông chia sẻ với báo chí: "Đây là lần đầu tiên một con thuyền loại này được tìm thấy tại Ai Cập mặc dù chúng từng xuất hiện trong nhiều nguồn sử liệu và cả các tác phẩm nghệ thuật cổ đại như bức tranh khảm Palestrina".

Ban đầu nhóm nghiên cứu thậm chí cho rằng, có hai con tàu nằm chồng lên nhau do kiểu kết cấu bất thường. Phần mũi của thuyền phẳng còn đuôi lại bo tròn, một thiết kế phù hợp khi di chuyển trong vùng nước nông của cảng Alexandria thời cổ đại.

Chiếc thuyền nằm ở độ sâu 7m dưới mặt nước và được phủ bởi 1,5m lớp trầm tích. Các thanh gỗ được bảo tồn tốt đến mức có thể thấy rõ kích thước cũng như kỹ thuật đóng tàu tinh vi của người Ai Cập và Hy Lạp thời La Mã. Con thuyền được tìm thấy cách khu vực đền thờ Isis chưa đầy 50m. Dựa trên vị trí đó, nhà khảo cổ Goddio nhận định nhiều khả năng nó đã chìm trong đợt tàn phá đền khoảng năm 50 sau Công nguyên, một sự kiện do động đất và sóng thần gây ra, vốn từng nhấn chìm toàn bộ khu vực Portus Magnus cùng nhiều công trình nguy nga khác xuống dưới biển.

Một giả thuyết khác cho rằng, con thuyền có thể từng là sà lan thiêng của đền thờ Isis, đóng vai trò trong nghi lễ "navigatio" khi con tàu được trang trí rực rỡ tượng trưng cho chiếc thuyền mặt trời của nữ thần Isis, được đưa ra biển trong các nghi lễ long trọng. Những bức vẽ graffiti bằng tiếng Hy Lạp được tìm thấy gần hiện trường vẫn chưa được giải mã, có thể liên quan đến cộng đồng sử dụng con tàu này.

Theo nhà khảo cổ Goddio, dù nghiên cứu còn đang ở giai đoạn đầu, xác thuyền hứa hẹn sẽ cung cấp nhiều dữ liệu quý giá về đời sống xa hoa, tín ngưỡng và hoạt động giải trí trên các tuyến thủy lộ của Ai Cập thời La Mã. Bằng chứng khảo cổ cụ thể về thuyền du ngoạn từng được nhắc đến trong nhiều văn bản cổ hiện đã xuất hiện, mở ra cơ hội hiểu rõ hơn về giai đoạn phồn vinh này của Alexandria.

Giáo sư Damian Robinson, giám đốc Trung tâm Khảo cổ học Hàng hải Oxford nhận xét: "Đây là một loại tàu chưa từng được tìm thấy trước đây. Chúng ta biết đến chúng qua văn bản và nghệ thuật, nhưng việc có được bằng chứng khảo cổ trực tiếp là điều vô cùng hữu ích".

Theo quy định của UNESCO, xác tàu sẽ tiếp tục được giữ nguyên dưới nước để đảm bảo sự bảo tồn tự nhiên lâu dài. Chỉ một phần nhỏ khu vực khảo sát đã được khám phá và các cuộc khai quật sẽ còn tiếp tục trong thời gian tới. Giới khảo cổ học kỳ vọng những nghiên cứu mới có thể làm sáng tỏ thêm những bí ẩn của Alexandria cổ, thành phố từng là biểu tượng của tri thức và sự tráng lệ của thế giới Địa Trung Hải.■

GÓC BÌNH LUẬN

Cuộc chiến không hồi kết

LAM SA

Trong bối cảnh lạm phát leo thang và thu nhập ngày càng bị bào mòn, nỗi lo cơm áo ở Hàn Quốc đang trở nên nặng nề hơn bao giờ hết đối với các hộ gia đình thu nhập thấp. Dù đã nỗ lực cắt giảm chi tiêu từng chút một, nhiều người vẫn bất lực khi giá thực phẩm tăng theo từng tuần.

Khi nhiều mặt hàng thực phẩm thiết yếu tăng cao buộc người dân phải cân nhắc kỹ lưỡng từng khoản chi tiêu nhỏ nhất. Trong các gia đình nghèo, việc bước vào siêu thị không còn là hoạt động sinh hoạt thường ngày, mà trở thành một cuộc đấu tranh tâm lý, một cuộc cân đo đong đếm vừa căng thẳng vừa đầy áp lực.

Cùng với giá thực phẩm, chi phí điện và gas cũng tăng mạnh do đồng won mất giá và chi phí nhập khẩu năng lượng leo thang. Nhiều hộ gia đình chấp nhận chịu lạnh để tránh những hóa đơn vượt quá khả năng chi trả. Việc duy trì mức sống tối thiểu với họ, giờ đây giống như một cuộc chiến không hồi kết.

Số liệu từ Bộ Dữ liệu và Thống kê Hàn Quốc cho thấy một thực tế đáng báo động, thu nhập từ lao động của nhóm 20% hộ nghèo nhất giảm 1,3% trong năm qua, chỉ còn 4,01 triệu won mỗi năm, đánh dấu lần giảm đầu tiên sau 5 năm. Ngược lại, thu nhập của nhóm 20% giàu nhất lại tăng 3,7%, lên hơn 120 triệu won/năm. Khoảng cách giàu - nghèo trở nên rõ ràng hơn khi người giàu nhất kiếm gấp 30 lần người nghèo nhất, tiếp tục gia tăng trong hai năm liên tiếp. Tệ hơn, 20% nhóm giàu nhất sở hữu lượng tài sản gấp 68 lần nhóm nghèo nhất, mức chênh lệch cao kỷ lục.

Trong khi đó, 40% chi tiêu của các hộ thu nhập thấp phải dành cho nhu yếu phẩm, nhà ở và tiện ích, gấp đôi tỷ lệ của các hộ giàu. Nhưng giá cả thì vẫn tăng không ngừng, giá nông sản và thủy sản tăng 5,6% chỉ so với tháng trước, còn sản phẩm hóa dầu tăng 2,1% từ đầu năm, chấm dứt chu kỳ giảm kéo dài hai năm. Những con số này phản ánh mức độ áp lực mà người dân nghèo phải chịu, khi mọi chi phí thiết yếu đều trở thành gánh nặng.

Trong bối cảnh ấy, lạm phát không còn là một khái niệm kinh tế xa vời. Nó hiện diện trong từng bữa ăn bị thu nhỏ, từng giờ sưởi bị cắt giảm, trong sự hoang mang khi tương lai trở nên mờ mịt. Và hơn hết, nó phơi bày khoảng cách giàu nghèo đang mở rộng chưa từng thấy.

Đằng sau các chỉ số vĩ mô tưởng chừng khô khan là những phận người đang cố gắng bám trụ mỗi ngày, nhưng càng cố lại càng cảm thấy kiệt sức. Đây không chỉ là thách thức kinh tế, mà còn là hồi chuông cảnh báo về sự bấp bênh ngày càng lớn của những gia đình yếu thế nhất trong xã hội. ■

Philippines đối mặt bùng phát HIV/AIDS

Philippines đang trải qua đợt bùng phát HIV/AIDS nghiêm trọng, trung bình ghi nhận 61 ca mới mỗi ngày, tăng 22% so với năm 2024. Theo dữ liệu của Bộ Y tế Philippines, tính đến tháng 9.2025, nước này ghi nhận tổng cộng 149.375 số ca nhiễm mới HIV. Hầu hết bệnh nhân mới là nam giới thuộc nhóm tuổi từ 15-34. Số ca tử vong vẫn tăng, với 125 ca trong quý III, chủ yếu ở nhóm 25-34 tuổi. Giới chuyên gia kêu gọi chính phủ tăng cường xét nghiệm, nâng cao nhận thức thanh thiếu niên và hỗ trợ điều trị, nhằm ngăn dịch lan rộng và bảo vệ sức khỏe thế hệ trẻ.

Theo Tổ chức Y tế thế giới, Philippines cùng với Fiji và Papua New Guinea, nằm trong nhóm có số ca nhiễm mới tăng nhanh nhất khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

KHẢ HÂN